

Beretning til Statsrevisorerne om
kommunernes beskæftigelses-
indsats over for kontanthjælps-
modtagere

Maj
2009

revision

revision

revision

Indholdsfortegnelse

I.	Introduktion og resultater	1
II.	Indledning	5
	A. Baggrund	5
	B. Formål, afgrænsning og metode.....	6
III.	Jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere	8
	A. Indledende sagsbehandlingskridt.....	9
	B. Det individuelle kontaktføreløb.....	10
	C. Tilbud om aktivering.....	11
IV.	Jobcentrenes rådighedsvurderinger af arbejdsmarkedsparete kontanthjælps- modtagere.....	15
	A. Jobcentrenes informationsgrundlag.....	16
	B. Jobcentrenes rådighedsvurdering.....	17
V.	Kommunernes administration af 300-timers-reglen	20
	A. Kommunernes identifikation og overvågning af ægteparrene	21
	B. Kommunernes sagsbehandlingskridt over for ægteparrene	23
	C. 300-timers-reglens virkning.....	24
VI.	Beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats	25
	A. Beskæftigelsesministeriets visitations- og rådighedstilsyn	25
	B. Omfanget af Beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunerne	30

Rigsrevisionen afgiver denne beretning til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 3 af 7. januar 1997 som ændret ved lov nr. 590 af 13. juni 2006.

Beretningen vedrører finanslovens § 17. Beskæftigelsesministeriet.

I undersøgelsesperioden har der været følgende ministre:

Claus Hjort-Frederiksen: november 2001 - april 2009

Inger Støjberg: april 2009 -

I. Introduktion og resultater

1. Denne beretning handler om de kommunale jobcentres indsats for at få kontanthjælpsmodtagerne i arbejde samt Beskæftigelsesministeriets tilsyn med indsatsen. Undersøgelsen tager udgangspunkt i de regler, der er fastsat for kommunernes varetagelse af indsatsen og Beskæftigelsesministeriets tilsyn med området. Fokus i undersøgelsen er på, om disse regler overholdes. Beskæftigelses- og kontanthjælpsområdet er kendetegnet ved mange regler. Rigsrevisionen iværksatte undersøgelsen af egen drift i maj 2008.

2. Beskæftigelsesindsatsen over for landets ledige er samlet i 91 jobcentre, der blev oprettet den 1. januar 2007 som led i beskæftigelsesreformen og strukturreformen. Kommunerne står for udbetaling af kontanthjælpen, og kommunalbestyrelserne har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen over for personer, der modtager kontanthjælp. Indsatsen består af en række forskellige sagsbehandlingsskridt, som jobcentrene skal foretage, fra den enkelte ledige søger om kontanthjælp, til vedkommende enten kommer i beskæftigelse eller af andre årsager ikke længere er på kontanthjælp.

3. I 2008 fik i alt ca. 150.000 personer udbetalt kontanthjælp i en kortere eller længere periode. En stor del af kontanthjælpsmodtagerne er ikke arbejdsmarkedsparete (67 %), hvilket vil sige, at de har andre problemer end ledighed.

4. Statens udgifter til refusion af kontanthjælp udgjorde ca. 4,9 mia. kr. ifølge finansloven for 2008.

5. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om kommunerne på en tilfredsstillende måde sikrer, at kontanthjælpsmodtagerne får og deltager i den beskæftigelsesindsats, som de har ret og pligt til ifølge loven, og om kommunerne administrerer 300-timers-reglen korrekt. Endelig er det formålet at vurdere Beskæftigelsesministeriets tilsyn med jobcentrenes indsats. Formålet er undersøgt ved at besvare følgende spørgsmål:

- Sikrer de kommunale jobcentre, at kontanthjælpsmodtagerne får den indsats, som de har ret og pligt til?
- Rådighedsvurderer de kommunale jobcentre arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere efter loven?
- Administrerer kommunerne 300-timers-reglen efter loven?
- Er Beskæftigelsesministeriets tilsyn med jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagerne tilfredsstillende?

Beskæftigelsesindsatsen

Indsatsen består af en række sagsbehandlingsskridt, fx:

- vurdering af beskæftigelsespotentialer
- indplacering i matchkategori afhængigt af afstand til arbejdsmarkedet
- cv-samtaler
- jobsamtaler
- tilbud om aktivering
- rådighedsvurderinger.

300-timers-reglen

300-timers-reglen omfatter ægtepar, der begge modtager kontanthjælp. Når ægtefællerne har været ledige i sammenlagt 2 år eller derover, skal de hver især have haft ordinært og udstøttet arbejde i mindst 300 timer inden for de seneste 24 kalendermåneder for fortsat at kunne modtage kontanthjælp.

UNDERSØGELSENS RESULTAT

De kommunale jobcentre har eksisteret i et par år, men de lovmæssige krav til kontanthjælpsmodtagernes ret og pligt til at deltage i beskæftigelsesindsatsen har overordnet set været de samme i flere år.

Det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at jobcentrene ikke i tilstrækkelig grad lever op til de lovkrav, der gælder på beskæftigelsesområdet. Der er stor forskel på, i hvilken grad jobcentrene opfylder disse krav. Det betyder, at mange jobcentre ikke sikrer, at kontanthjælpsmodtagere får og deltager i den beskæftigelsesindsats, de har ret og pligt til. Samtidig modtager nogle kommuner uberettiget statsrefusion. Rigsrevisionen finder, at jobcentrenes beskæftigelsesindsats på disse områder er utilfredsstillende.

Rigsrevisionen vurderer, at kommunerne administrerer den såkaldte 300-timers-regel for ægtepar i overensstemmelse med lovkravene.

Beskæftigelsesministeriet fører et særligt lovbestemt tilsyn med en begrænset del af kommunernes beskæftigelsesindsats. Desuden foretager ministeriet en mere generel opfølgning med andre dele af beskæftigelsesindsatsen. Det er Rigsrevisionens vurdering, at det særlige lovbestemte tilsyn ikke dækker helt centrale og problemfyldte dele af indsatsen, fx aktiveringstilbud og jobsøgning. Disse områder er til dels omfattet af ministeriets generelle opfølgning. Ministeriets tilsyn og den generelle opfølgning har ikke resulteret i, at jobcentrene lever op til lovens krav. Det finder Rigsrevisionen ikke tilfredsstillende. Rigsrevisionen finder derfor, at ministeriet bør overveje, om det særlige lovbestemte tilsyn og den generelle opfølgning er tilrettelagt på en måde, som tjener til at forbedre de kommunale jobcentres beskæftigelsesindsats.

Denne samlede vurdering er baseret på følgende:

Jobcentrene sikrer ikke, at kontanthjælpsmodtagerne får den beskæftigelsesindsats, de har krav på. Der er stor forskel på, i hvilken grad jobcentrene opfylder kravene.

- Jobcentrene afklarer i langt de fleste tilfælde, om de ledige er arbejdsmarkedsparate eller ej, ved at vurdere deres beskæftigelsespotentiale og indplacere dem i en matchkategori, når de henvender sig til kommunen for at søge om kontanthjælp.
- Undersøgelsen har vist, at det er uklart, om jobcentrene inden for den første måned rettidigt afholder cv-samtaler med arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere. Rigsrevisionen finder det positivt, at Beskæftigelsesministeriet fremover vil stille krav om, at jobcentrene skal registrere og indberette deres cv-samtaler, så rettidigheden kan opgøres på samme måde, som det sker for dagpengemodtagere.
- Hver 5. kontanthjælpsmodtager får ifølge jobindsats.dk ikke en jobsamtale mindst hver 3. måned som fastsat i loven. Fra jobcenter til jobcenter er der stor forskel på, hvor mange ledige der ikke får samtalen rettidigt. Til trods for at der er en lille usikkerhed i opgørelserne, finder Rigsrevisionen, at jobcentrenes rettidighed er for lav.

- Jobcentrene dokumenterer ikke i tilstrækkelig grad, at de påser, at arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere skal have søgt og pålægges at søge mindst 2 konkrete job siden sidste jobsamtale med jobcentret.
- Undersøgelsen har vist, at mere end hver 3. kontanthjælpsmodtager ifølge jobindsats.dk ikke får tilbud om aktivering til tiden. Der er stor forskel blandt jobcentrene på, hvor mange ledige der får aktiveringstilbuddet rettidigt. Til trods for at der er en vis usikkerhed i opgørelserne, finder Rigsrevisionen, at jobcentrenes rettidighed er for lav.
- Jobcentrene kan fritage ledige for aktivering. Undersøgelsen har vist, at andelen af fritagne svinger meget fra jobcenter til jobcenter. Kommunerne og Beskæftigelsesministeriet opgør ikke antallet af fritagne. Rigsrevisionen finder, at jobcentrenes praksis for at fritage kontanthjælpsmodtagere bør belyses bedre. Ministeriet er enig heri.
- Kommunen mister retten til refusion, hvis en kontanthjælpsmodtager ikke får tilbud om aktivering til tiden. Undersøgelsen har vist, at det er forskelligt, om kommunerne hjemtager statsrefusion for perioder, hvor en kontanthjælpsmodtager ikke er rettidigt aktiveret. Nogle kommuner får derfor refusion, de ikke er berettiget til. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Beskæftigelsesministeriet i april 2009 har indskærpet reglerne over for kommunerne, og finder, at ministeriet bør følge op på kommunernes praksis på området.

Jobcentrene undersøger og vurderer ikke altid, om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere står til rådighed for arbejdsmarkedet.

- Jobcentrene får ikke altid indberetninger om de lediges fravær mv. fra aktiveringstilbud og fører ikke statistik med sygemeldinger. Rigsrevisionen finder, at jobcentrene derfor ikke har det fornødne grundlag for at vurdere, om de ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet.
- Undersøgelsen har vist, at der er stor forskel på, hvor mange rådighedsvurderinger jobcentrene foretager. Jobcentrenes rådighedsvurderinger sker i langt de fleste tilfælde på baggrund af en negativ hændelse, fx den lediges fravær fra samtaler og aktivering, og i mindre omfang på baggrund af manglende jobsøgning og gentagne sygemeldinger.
- Fremover skal alle jobcentre indberette hændelser, der fører til en rådighedsvurdering. Rigsrevisionen finder, at såvel Beskæftigelsesministeriet som kommunerne på baggrund af den kommende rådighedsstatistik bør undersøge nærmere, om nogle jobcentre foretager for få rådighedsvurderinger, samt om rådighedsvurderinger ved fx den lediges manglende jobsøgning og gentagne sygemeldinger er underrepræsenteret.

Kommunerne administrerer 300-timers-reglen for ægtepar på kontanthjælp i overensstemmelse med loven. Reglens kompleksitet indebærer, at sagsbehandlingen er ganske omfattende og kan strække sig over flere år.

- Kommunerne identificerer, som de skal, de ægtepar, der er omfattet af 300-timers-reglen, og følger hver ægtefælle i en lang periode. Perioden bliver i mange tilfælde forlænget, fordi datoen for, hvornår kontanthjælpen skal stoppes, bliver udskudt.

- Undersøgelsen har vist, at reglen stiller betydelige krav til kommunernes administration, bl.a. fordi en række informationer om den enkelte ægtefælle kontinuerligt skal udveksles mellem jobcentret og det kontor, der varetager udbetalingen af kontanthjælp.
- Kommunerne varsler rettidigt de berørte ægtefæller og partshører den af ægtefællerne, der står over for at skulle miste kontanthjælpen. Undersøgelsen har vist, at de fleste kommuner foretager en grundig kvalitetssikring af de sager, der fører til standsning af kontanthjælpen.
- Rigsrevisionen kan konstatere, at kommunerne ikke fører statistik over ægtefæller, der har fået stoppet kontanthjælpen, er kommet i job eller har fået job, inden hjælpen er stoppet. Beskæftigelsesministeriet har fået gennemført 2 undersøgelser om 300-timers-reglen. Rigsrevisionen finder, at ministeriet også fremover bør undersøge reglen.

Beskæftigelsesministeriet fører et særligt lovbestemt tilsyn med en begrænset del af kommunernes beskæftigelsesindsats. Tilsynet udføres i overensstemmelse med reglerne og viser, at jobcentrenes resultater ikke er tilfredsstillende.

- Undersøgelsen har vist, at Arbejdsdirektoratet under Beskæftigelsesministeriet fører 2 lovhjemlede tilsyn med kommunerne i overensstemmelse med reglerne. Et visitationstilsyn, der omfatter jobcentrenes jobsamtaler med hensyn til rettidighed, vurdering af den lediges beskæftigelsespotentiale og matchgruppeindplacering, samt et rådighedstilsyn med kommunernes afgørelser om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtageres rådighed mv.
- Arbejdsdirektoratets visitations- og rådighedstilsyn har vist, at der er mange fejl i kommunernes administration af begge områder, og generelt vurderer direktoratet, at resultaterne ikke er tilfredsstillende.
- Arbejdsdirektoratet har i efteråret 2008 iværksat et særligt tiltag for at følge op over for kommuner med et uacceptabelt tilsynsresultat. Rigsrevisionen finder det vigtigt, at der er en løbende dialog mellem kommunerne og direktoratet om tilsynsresultaterne, ikke mindst omkring visitationstilsynet, hvor mange kommuner har et uacceptabelt resultat.
- Beskæftigelsesministeriet fører med visitations- og rådighedstilsynene et særligt tilsyn med en begrænset del af beskæftigelsesindsatsen. Resultaterne af ministeriets tilsyn kan have refusionsmæssige konsekvenser for den enkelte kommune.
- Ud over visitations- og rådighedstilsynene følger Beskæftigelsesministeriet gennem beskæftigelsesregionerne mere generelt op på kommunernes indsats. Denne opfølgning er baseret på beskæftigelsesregionernes dialog med de enkelte kommuner om deres resultater på jobindsats.dk. Resultaterne har ikke refusionsmæssige konsekvenser for den enkelte kommune.

II. Indledning

A. Baggrund

6. Denne beretning handler om Beskæftigelsesministeriets og de kommunale jobcentres indsats for at få kontanthjælpsmodtagerne i arbejde, og om reglerne herfor overholdes.

7. Rigsrevisionen iværksatte undersøgelsen af egen drift i maj 2008. Rigsrevisionen har fundet det væsentligt at se nærmere på jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere, fordi der er tale om et økonomisk vigtigt område, som berører mange personer. Statens udgifter til refusion af kontanthjælp udgjorde ca. 4,9 mia. kr. ifølge finansloven for 2008. I 2008 fik i alt ca. 150.000 personer udbetalt kontanthjælp i en kortere eller længere periode. Hjælpen udgør i størrelsesordenen 2.800-12.200 kr. om måneden afhængigt af personens alder, civilstatus og forsørgerpligt.

8. Beskæftigelsesindsatsen over for kontanthjælpsmodtagerne er reguleret i 3 love. Det drejer sig om lov nr. 419 af 10. juni 2003 om en aktiv beskæftigelsespolitik med senere ændringer (LAB-loven), lov nr. 417 af 10. juni 2003 om en aktiv socialpolitik med senere ændringer (LAS-loven) samt lov nr. 522 af 24. juni 2005 om ansvaret for styringen af den aktive beskæftigelsesindsats med senere ændringer. LAB-loven fastlægger indholdet i beskæftigelsesindsatsen, mens LAS-loven omhandler kontanthjælpsydelsen.

9. Beskæftigelsesindsatsen over for landets ledige er samlet i 91 jobcentre, der blev oprettet den 1. januar 2007 som led i beskæftigelsesreformen og strukturreformen. Kommunerne står for udbetaling af kontanthjælpen, og kommunalbestyrelserne har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen over for personer, der modtager kontanthjælp. Fra 1. august 2009 bliver der etableret et enstrengt beskæftigelsessystem, som indebærer, at kommunerne får ansvaret for indsatsen over både kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere.

10. I den enkelte kommune er beskæftigelsesindsatsen over for kontanthjælpsmodtagerne og udbetalingen af kontanthjælp organisatorisk adskilt, så beskæftigelsesindsatsen varetages af jobcentret, mens ydelseskontoret står for alle udbetalinger samt øvrige beslutninger om borgerens økonomiske forhold.

11. Når en borger henvender sig til kommunen for at søge om kontanthjælp, skal jobcentret vurdere, om borgeren søger om kontanthjælp alene på grund af ledighed (arbejdsmarkedsparat), eller om borgeren også har andre problemer end ledighed, fx helbredsmæssige problemer (ikke-arbejdsmarkedsparat). Primo 2009 var 33 % af landets kontanthjælpsmodtagere arbejdsmarkedsparate, mens 67 % ikke var det.

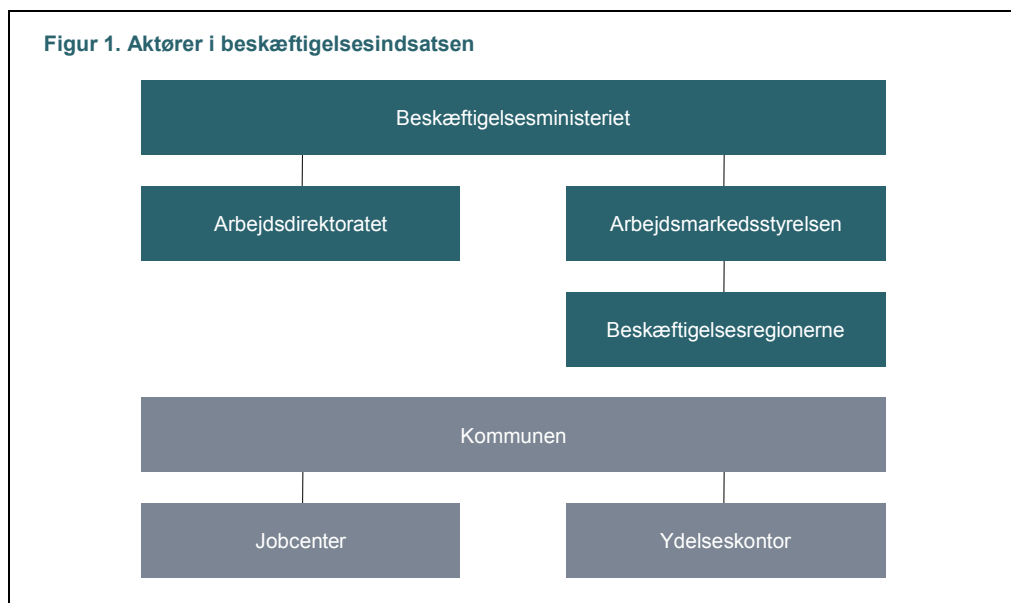
12. Ud over den indledende vurdering af, hvorvidt den ledige er arbejdsmarkedsparat eller ej, består beskæftigelsesindsatsen af en række sagsbehandlingsskridt. Jobcentret skal bl.a. afholde cv- og jobsamtaler, give tilbud om aktivering og rådighedsvurdere de ledige kontanthjælpsmodtagere.

Det enstrengede beskæftigelsessystem

Som led i finanslovsaftalen for 2009 er det aftalt med virkning fra 1. august 2009 at etablere et enstrengt kommunalt beskæftigelsessystem.

Det indebærer, at kommunerne får ansvaret for beskæftigelsesindsatsen over for både kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere. A-kasserne skal dog stadig administrere udbetalingen af dagpenge til de forsikrede ledige. Beskæftigelsesministeren har fremsat lovforslag herom, der p.t. behandles i Folketinget.

13. Figur 1 viser de overordnede aktører i beskæftigelsesindsatsen.

14. Beskæftigelsesministeriet er den øverste myndighed i forhold til alle typer ledige. Til Beskæftigelsesministeriets koncern hører Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedsstyrelsen. Arbejdsdirektoratet fører et lovbestemt tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats (visitationstilsynet og rådighedstilsynet), og resultatet af tilsynet kan have refusionsmæssige konsekvenser for kommunerne. Arbejdsmarkedsstyrelsen har det overordnede ansvar for implementering og opfølgning på jobcentrenes beskæftigelsesindsats og for den landsdækkende it-understøttelse af beskæftigelsesindsatsen.

15. Kommunerne har lokalt selvstyre, hvilket betyder, at den enkelte kommune selv bestemmer, hvordan beskæftigelsesindsatsen gennemføres og tilrettelægges inden for de rammer, som Folketinget har fastlagt.

16. Rigsrevisionens adgang til at undersøge kommunernes indsats på området er baseret på, at staten yder refusion til dele af kommunernes udgifter til kontanthjælp.

B. Formål, afgrænsning og metode

Formål

17. Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om kommunerne på en tilfredsstillende måde sikrer, at kontanthjælpsmodtagerne får og deltager i den beskæftigelsesindsats, som de har ret og pligt til ifølge loven, og om kommunerne administrerer 300-timers-reglen korrekt. Endelig er det formålet at vurdere, om Beskæftigelsesministeriets tilsyn med jobcentrenes indsats over for kontanthjælpsmodtagerne er tilfredsstillende.

18. Formålet er undersøgt ved at besvare følgende spørgsmål:

- Sikrer de kommunale jobcentre, at kontanthjælpsmodtagerne får den indsats, som de har ret og pligt til?
- Rådighedsvurderer de kommunale jobcentre arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere efter loven?
- Administrerer kommunerne 300-timers-reglen efter loven?
- Er Beskæftigelsesministeriets tilsyn med jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagerne tilfredsstillende?

Denne beretning supplerer Statsrevisorernes beretning nr. 8/2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger, der omhandlede de forsikrede ledige.

Afgrænsning

19. Undersøgelsen vedrører perioden 2005-2008, men den del af undersøgelsen, som vedrører kommunernes praksis, har særlig vægt på sidste halvdel af 2008. Undersøgelsen er endvidere opdateret med Beskæftigelsesministeriets seneste tilsynsresultater, som er offentliggjort i marts 2009. Det er kun de kommunale jobcentres beskæftigelsesindsats over for de ikke-forsikrede ledige, som er på kontanthjælp eller søger derom, der er omfattet af undersøgelsen. Undersøgelsen vedrører således ikke den statslige del af jobcentrene, som varetager beskæftigelsesindsatsen over for de *forsikrede* ledige (dagpengemodtagerne).

20. Undersøgelsen handler om kommunernes og Beskæftigelsesministeriets efterlevelse af reglerne på området og vurderer ikke effekten af jobcentrenes indsats over for kontanthjælpsmodtagerne, dvs. om indsatsen bringer borgerne i job eller tættere på arbejdsmarkedet. Undersøgelsen indeholder ingen materielle vurderinger af de enkelte personsager i jobcentrene, ligesom retssikkerhedsaspektet ikke inddrages.

Metode

21. Undersøgelsen bygger på gennemgang af dokumenter om lovgrundlaget mv., materiale fra Beskæftigelsesministeriet, rapporter og registeroplysninger fra jobindsats.dk samt besøg i 10 udvalgte kommuner. De 10 kommuner er Aalborg, Haderslev, Helsingør, Jammerbugt, København, Odense, Rødovre, Slagelse, Vejle og Århus. Hertil kommer brevveksling med Beskæftigelsesministeriet og de udvalgte kommuner.

22. Valget af de 10 kommuner er foretaget med henblik på at sikre jævn repræsentation på en række parametre, fx størrelse og geografi. Af hensyn til undersøgelsen af administrativt af 300-timers-reglen er landets 4 største kommuner medtaget, da de har mange ægtepar inden for målgruppen. De 10 kommuner havde i 4. kvartal 2008 i alt ca. 44.000 kontanthjælpsmodtagere, svarende til knap 41 % af det samlede antal.

23. Rigsrevisionen har som led i besøgene hos de 10 udvalgte kommuner foretaget interviews med administrative ledere (forvaltningschefer, jobcenterchefer o.l.) og sagsbehandlere om tilrettelæggelsen og gennemførelsen af beskæftigelsesindsatsen. I alt er der gennemført 6 interviews i hver kommune.

24. Rigsrevisionen har gennemgået i alt 421 personsager i kommunerne. Sagerne vedrører sidste halvdel af 2008 og er dermed så aktuelle som muligt. Formålet med at inddrage konkrete personsager i undersøgelsen er ikke at give et repræsentativt billede, men at tjene som illustration af, hvordan beskæftigelsesindsatsen administreres.

25. Rigsrevisionen har udarbejdet en faktuel sammenfatning af hvert besøg, som er sendt til høring i hver enkelt kommune. De 10 kommuner har ligeledes været hørt i forbindelse med Rigsrevisionens brevveksling med Beskæftigelsesministeriet om undersøgelsen.

26. Jobcentrene har pligt til at foretage registreringer af en række af de sagsbehandlings-skridt, som de foretager i forbindelse med beskæftigelsesindsatsen. En række af registreringerne offentliggøres af Arbejdsmarkedsstyrelsen på jobindsats.dk. Tallene på jobindsats.dk bliver valideret af Arbejdsmarkedsstyrelsen og bliver brugt som grundlag for opfølgning på indsatsen af både styrelsen og kommunerne. Som det vil fremgå af beretningen, er tallene usikre på grund af opgørelsesmetoden, men Rigsrevisionen har lagt målingerne på jobindsats.dk til grund for dele af undersøgelsen, da tallene anvendes til styring af beskæftigelsesindsatsen og er de eneste tilgængelige på området. I undersøgelsen er anvendt tal for 4. kvartal 2008 for at sikre så aktuelle opgørelser som muligt. Tallene kan genfindes på jobindsats.dk.

27. Beretningen har i udkast været forelagt Beskæftigelsesministeriet, herunder Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedsstyrelsen, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

Personsager

Rigsrevisionen har bedt de 10 kommuner udvælge de sager, hvor borgeren senest har været i kontakt med kommunen. Antallet af sager varierer med kommunens størrelse. De 421 sager er fordelt med 198 sager om arbejdsmarkedsparate ledige, 116 sager om ikke-arbejdsmarkedsparate og 107 sager om ægtepar omfattet af 300-timers-reglen.

Jobindsats.dk

Jobindsats.dk er et it-baseret målesystem etableret af Beskæftigelsesministeriet ved lov. Jobindsats.dk skal bruges til måling af resultater og effekter samt til opgørelse af opfyldelse af lovgivningens krav til beskæftigelsesindsatsen. Jobindsats.dk administreres af Arbejdsmarkedsstyrelsen.

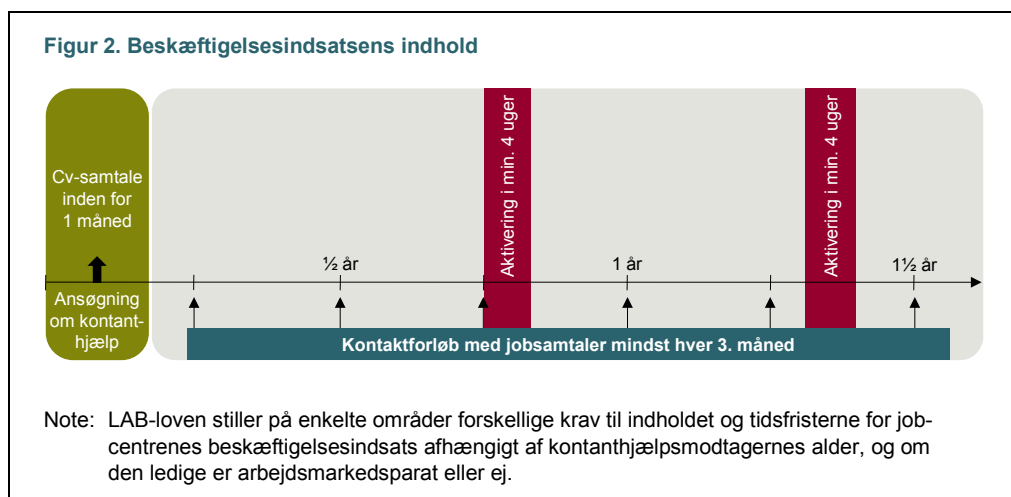
III. Jobcentrenes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere

UNDERSØGELSENS RESULTAT

Jobcentrene sikrer ikke, at kontanthjælpsmodtagerne får den beskæftigelsesindsats, de har krav på. Der er stor forskel på, i hvilken grad jobcentrene opfylder kravene.

28. LAB-loven indeholder en række krav til den indsats, som jobcentrene skal give kontanthjælpsmodtagere med henblik på, at de ledige så hurtigt og effektivt som muligt kommer i beskæftigelse. LAB-loven indeholder en række tidsfrister for jobcentrenes gennemførelse af de respektive sagsbehandlingskridt.

Figur 2 viser indholdet i beskæftigelsesindsatsen.

29. Tidslinjen i figur 2 viser beskæftigelsesindsatsen som en kronologisk proces, men tidsfristerne i LAB-loven er minimumskrav, og dele af indsatsen kan derfor foregå parallelt eller tidligere end angivet. Rigsrevisionen har undersøgt, om de kommunale jobcentre sikrer, at kontanthjælpsmodtagere får:

- de indledende sagsbehandlingskridt (den lysegrønne markering)
- det individuelle kontaktforløb (den mørkegrønne markering)
- tilbud om aktivering (den røde markering).

A. Indledende sagsbehandlingskridt

30. Med henblik på at vurdere jobcentrenes indledende sagsbehandlingskridt har Rigsrevisionen undersøgt, om:

- jobcentrene ved den første henvendelse vurderer de lediges beskæftigelsespotentiale
- jobcentrene inden for 1 måned efter den første henvendelse holder en cv-samtale med arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.

Vurdering af beskæftigelsespotentiale

31. Jobcentrene skal vurdere beskæftigelsespotentialet hos ledige, der søger om kontanthjælp, for at kunne tilrettelægge den rette beskæftigelsesindsats.

32. Rigsrevisionen har på baggrund af jobindsats.dk opgjort, at 28.278 personer påbegyndte et kontanthjælpsforløb i 4. kvartal 2008. Heraf fik 96,1 % vurderet deres beskæftigelsespotentiale, mens 3,9 % af personerne ikke fik foretaget en sådan vurdering.

33. Undersøgelsen har vist, at jobcentrene har faste procedurer for at vurdere borgerens beskæftigelsespotentiale, som understøttes af arbejdsgangsbeskrivelser, når en borger henvender sig til kommunen for at søge om kontanthjælp. Rigsrevisionens gennemgang af personsager bekræfter også, at der i stort set alle de gennemgåede sager er foretaget en vurdering af den lediges beskæftigelsespotentiale.

Afholdelse af cv-samtale inden 1 måned

34. Arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere skal hurtigst muligt oprette et cv på jobnet.dk. Jobcentret skal holde en cv-samtale med den ledige senest 1 måned efter, personen er blevet registreret som arbejdssøgende. Rigsrevisionen har undersøgt, om jobcentrene holder cv-samtalerne rettidigt.

35. Undersøgelsen viser, at det ikke registreres, om jobcentrene afholder cv-samtaler med kontanthjælpsmodtagere rettidigt, hvilket er tilfældet for dagpengemodtagere. Ingen af de 10 jobcentre i undersøgelsen udarbejder ledelsesinformation eller tilsvarende statistik over rettidigheden i cv-samtaler. Ét jobcenter har dog etableret et ledelsestilsyn, hvor det på baggrund af månedlige stikprøver systematisk påses, om bl.a. cv-samtaler er afholdt rettidigt.

36. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ministeriet er enig i, at cv-samtaler med kontanthjælpsmodtagere bør registreres på samme vis som for forsikrede ledige. Ministeriet vil i en ny databekendtgørelse inkludere afholdelse af cv-samtaler med kontanthjælpsmodtagere i de oplysninger, jobcentrene skal indberette til Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Vurdering

37. Jobcentrene afklarer i langt de fleste tilfælde, om de ledige er arbejdsmarkedsparete eller ej, ved at vurdere deres beskæftigelsespotentiale og indplacere dem i en matchkategori, når de henvender sig til kommunen for at søge om kontanthjælp.

38. Undersøgelsen har vist, at det er uklart, om jobcentrene inden for den første måned rettidigt afholder cv-samtaler med arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Rigsrevisionen finder det positivt, at Beskæftigelsesministeriet fremover vil stille krav om, at jobcentrene skal registrere og indberette deres cv-samtaler, så rettidigheden kan opgøres på samme måde, som det sker for dagpengemodtagere.

Beskæftigelsespotentiale

Vurderingen skal afklare, om borgeren søger om kontanthjælp alene på grund af ledighed (arbejdsmarkedsparete), eller om borgeren også har andre problemer end ledighed, fx helbredsmæssige problemer (ikke-arbejdsmarkedsparete).

Beskæftigelsespotentialet angives i matchkategorier på en skala fra 1-5, hvor matchkategori 1-3 er arbejdsmarkedsparete, mens matchkategori 4-5 ikke er det.

Dagpengemodtagers cv-samtale

På jobindsats.dk opgøres rettidig afholdelse af cv-samtaler med dagpengemodtagere (forsikrede ledige). Her fremgår det, at 9 % af dagpengemodtagerne ikke fik cv-samtalen til tiden i 4. kvartal 2008.

B. Det individuelle kontaktførløb

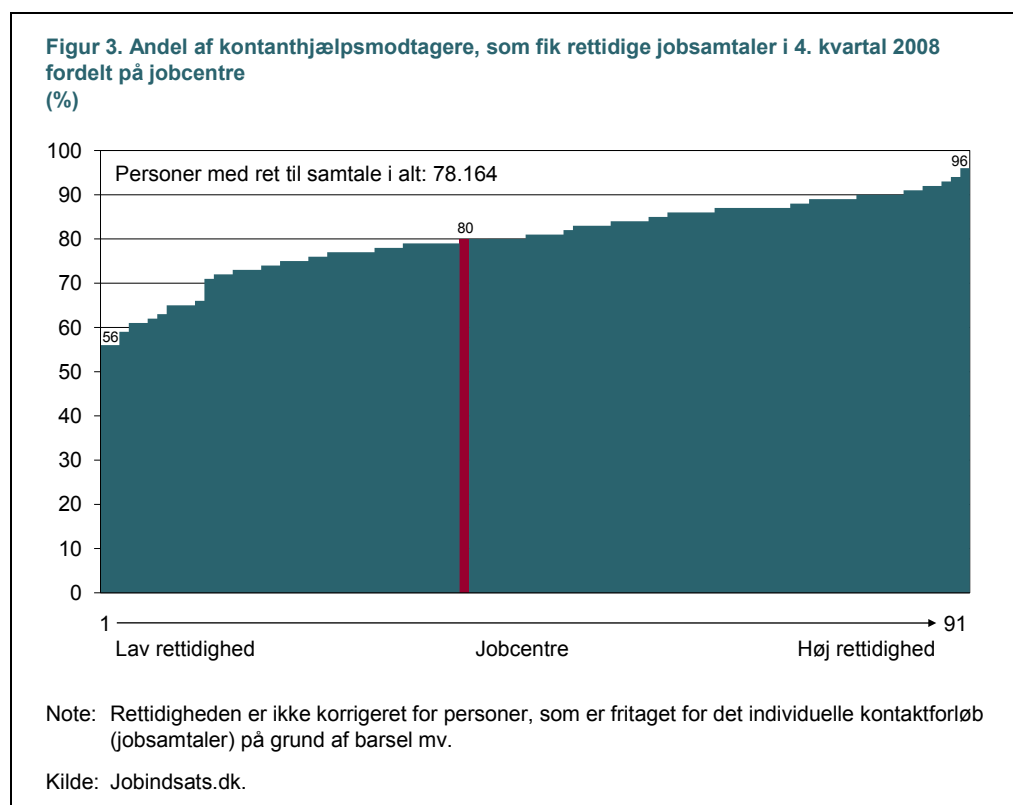
39. For at vurdere jobcentrenes gennemførelse af det individuelle kontaktførløb har Rigsrevisionen undersøgt, om:

- jobcentrene rettidigt holder jobsamtaler med kontanthjælpsmodtagere minimum hver 3. måned
- jobcentrene som led i jobsamtalen følger op på kontanthjælpsmodtagernes jobsøgning og pålægger arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere at søge mindst 2 job.

40. Undersøgelsen har haft fokus på, om jobsamtalerne har et tilstrækkeligt jobrettet indhold, da dette blev betonet med en ændring af LAB-loven i 2007.

Rettidighed i jobsamtaler

41. På baggrund af oplysninger fra jobindsats.dk viser figur 3, i hvilken grad jobcentrene holder jobsamtaler med den ledige minimum hver 3. måned. Jobcentrene er sorteret efter graden af rettidighed. Hver søjle repræsenterer et jobcenter, og rettidigheden på landsplan er markeret med rødt.

42. I alt havde 78.164 ledige krav på en jobsamtale i 4. kvartal 2008. Det fremgår af figur 3, at 80 % af kontanthjælpsmodtagerne fik deres jobsamtale til tiden, mens 20 % ikke fik den samtale, de havde ret til. Det betyder, at hver 5. kontanthjælpsmodtager ifølge jobindsats.dk ikke fik en jobsamtale til tiden. Opgørelsen er ikke korrigeret for, at ledige kan være fritaget for jobsamtaler på grund af barsel mv. Det betyder, at jobcentrenes rettidighed reelt er lidt højere, end det fremgår af figur 3.

43. Figur 3 viser også en stor spredning, idet andelen af rettidige samtaler i det enkelte jobcenter varierer mellem 56 % og 96 %. Der er således mellem jobcentrene stor forskel på, i hvilket omfang kontanthjælpsmodtagerne får deres samtaler rettidigt.

44. Beskæftigelsesministeriet finder, at rettidigheden er lav. Ministeriet har derfor iværksat en handlingsplan for at forbedre indsatsen i jobcentrene med den laveste rettidighed.

45. Jobindsats.dk indeholder ikke information om, hvor store overskridelser der er tale om. Rigsrevisionens sagsgennemgang viser ingen klar tendens for antallet af dage, rettidigheden overskrides. Overskridelsen varierer fra få dage til længere perioder.

Indhold i jobsamtaler

46. I jobsamtalen skal jobcentret vurdere den lediges beskæftigelsespotentialer ved brug af dialogguiden og følge op på den lediges jobsøgning. Jobcentret skal desuden pålægge arbejdsmarkedsparete ledige at søge mindst 2 konkrete job inden næste jobsamtale om senest 3 måneder.

47. Undersøgelsen har vist, at jobcentrenes it-systemer guider sagsbehandlerne i jobcentrene gennem de punkter i dialogguiden, som skal drøftes med den ledige i jobsamtalen. Der er ligeledes et felt vedrørende den generelle jobsøgningsadfærd, hvor sagsbehandleren kan krydse af, hvis jobsøgningsadfærden er i orden.

48. Jobcentret skal ved hver jobsamtale pålægge arbejdsmarkedsparete ledige at søge mindst 2 konkrete job. Undersøgelsen viser, at det i under 20 % af de gennemgåede personsager er angivet, at den pågældende er blevet pålagt at søge 2 job. I de øvrige 80 % fremgår det ikke, om den enkelte er blevet pålagt at søge mindst 2 job. Dette er dog ikke nødvendigvis ensbetydende med, at den enkelte kontanthjælpsmodtager ikke er blevet pålagt at søge konkrete job, men kan være udtryk for en manglende registreringspraksis.

Vurdering

49. Hver 5. kontanthjælpsmodtager får ifølge jobindsats.dk ikke en jobsamtale mindst hver 3. måned som fastsat i loven. Fra jobcenter til jobcenter er der stor forskel på, hvor mange ledige der ikke får samtalen rettidigt. Til trods for at der er en lille usikkerhed i opgørelserne, finder Rigsrevisionen, at jobcentrenes rettidighed er for lav.

50. Jobcentrene dokumenterer ikke i tilstrækkelig grad, at de påser, at arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere skal have søgt og pålægges at søge mindst 2 konkrete job siden sidste jobsamtale med jobcentret.

C. Tilbud om aktivering

51. Alle kontanthjælpsmodtagere har ret og pligt til at deltage i aktiveringstilbud. LAB-loven fastlægger, hvornår den ledige har ret og pligt til at påbegynde aktiveringen. Overordnet set skelner loven mellem rettidighed i *første* og i *gentagne* tilbud om aktivering. Ifølge LAS-loven er kommunen ikke berettiget til refusion af kontanthjælpen for perioder, hvor kontanthjælpsmodtageren ikke har fået aktiveringstilbud til tiden. Kommunen skal derfor omkontere kontanthjælpen til en ikke-refusionsberettiget konto, så kommunen ikke får statsrefusion i perioden, fra kontanthjælpsmodtageren skulle have været aktiveret, til vedkommende bliver det. For at vurdere jobcentrenes aktiveringsindsats har Rigsrevisionen undersøgt, om:

- jobcentrene giver kontanthjælpsmodtagere første og gentagne aktiveringstilbud rettidigt
- jobcentrene omkonterer kontanthjælpen, så kommunerne ikke får statsrefusionen i de tilfælde, hvor en kontanthjælpsmodtager ikke er blevet aktiveret rettidigt.

Rettidighed i aktiveringstilbud

52. Rigsrevisionen har på baggrund af tal fra jobindsats.dk opgjort, hvor stor en andel af kontanthjælpsmodtagerne som har fået første og gentagne aktiveringstilbud rettidigt i 4. kvartal 2008. Resultatet ses i figur 4, hvor jobcentrene er sorteret efter graden af rettidighed. Hver søjle repræsenterer et jobcenter, og rettidigheden på landsplan er markeret med rødt.

Dialogguiden

Sagsbehandlerne benytter dialogguiden som redskab til at gennemføre jobsamtaler.

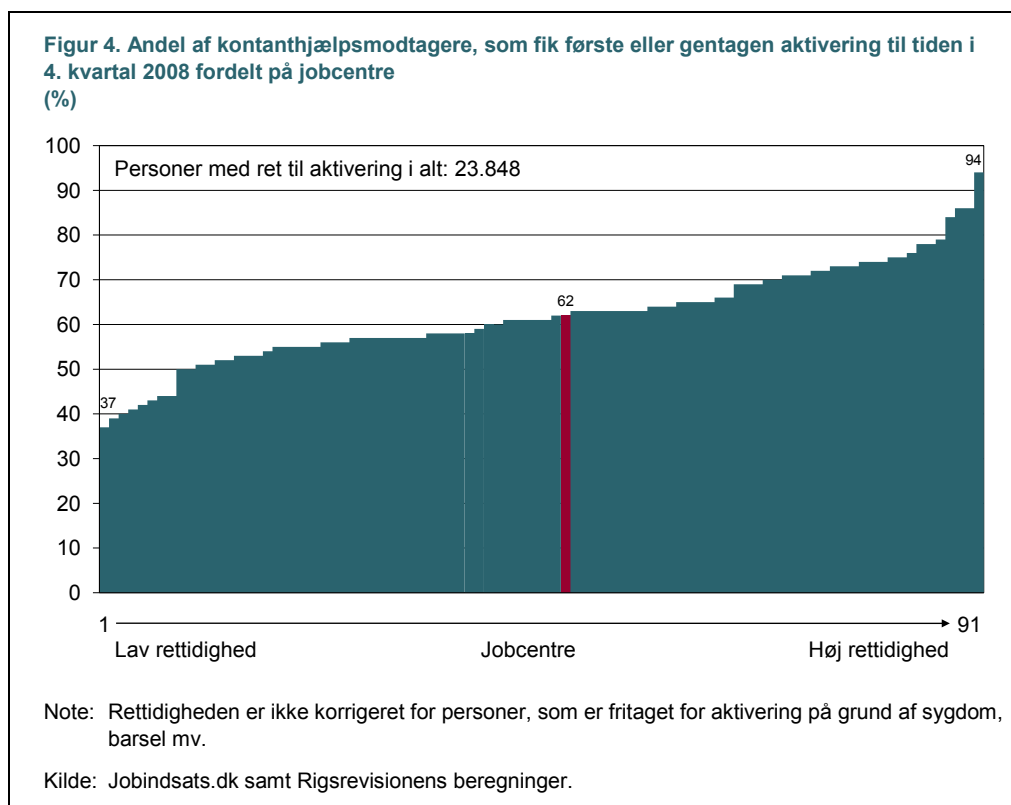
Dialogguiden indeholder en række prædefinerede felter og bruges først og fremmest til at foretage en systematisk beskrivelse og samlet vurdering af kontanthjælpsmodtagerens beskæftigelsespotentialer. Men kontanthjælpsmodtagerens jobsøgning og det videre forløb kan også noteres i guiden.

Aktiveringstilbud

Ifølge LAB-loven kan jobcentret give 3 typer aktiveringstilbud:

- vejledning og opkvalificering
- virksomhedspraktik
- løntilskud.

Ledige under 30 år skal som udgangspunkt have *første* tilbud om aktivering efter 13 sammenhængende uger på kontanthjælp, mens ledige over 30 år skal have første aktiveringstilbud senest efter 9 måneder på kontanthjælp. Når det første aktiveringstilbud er afsluttet, skal kontanthjælpsmodtagere have tilbud om *gentagne* aktivering senest efter 6 måneder på kontanthjælp.

53. I alt 23.848 kontanthjælpsmodtagere havde krav på aktiveringstilbud i 4. kvartal 2008. Figur 4 viser, at 62 % af kontanthjælpsmodtagerne fik tilbud til tiden, mens 38 % ikke fik det. Mere end hver 3. ledige fik således ikke aktiveringstilbud til tiden ifølge jobindsats.dk. Figur 4 viser en stor spredning på jobcentrenes rettidighed i aktiveringstilbud. Jobcentret med den højeste rettidighed gav 94 % af kontanthjælpsmodtagerne tilbud om første eller gentagen aktivering til tiden, mens der var tale om 37 % i jobcentret med den laveste rettidighed. Det fremgår ikke af jobindsats.dk, hvor store overskridelser der er tale om.

54. Beskæftigelsesministeriet finder, at jobcentrenes rettidighed er lav. Som tidligere nævnt har ministeriet iværksat en handlingsplan, der skal forbedre jobcentrenes rettidighed.

55. Rettidigheden er ikke korrigeret for, at ledige kan være fritaget for aktivering på grund af barsel, sygdom mv. Det betyder, at jobcentrenes rettidighed reelt er højere, end det fremgår af figur 4. Den betydelige spredning indikerer imidlertid også, at der er stor forskel på, hvor mange ledige de enkelte jobcentre fritager for aktivering.

Fritagelse for aktivering

56. Jobcentrene kan fritage ledige for aktivering ved bl.a. barsel og sygdom.

Undersøgelsen har vist, at en årsag til den store spredning i rettidig aktivering kan være, at der er stor forskel på andelen af de ledige, jobcentrene fritager. Den gennemsnitlige andel af fritagne kontanthjælpsmodtagere i undersøgelsen er 25 %, men tallet svinger fra 12 % til 45 % mellem jobcentrene.

57. Fritagelse for aktivering registreres ikke på jobindsats.dk. Jobcentre med en høj andel fritagne ledige vil alt andet lige fremstå med en lav rettidighed i aktiveringstilbud, fordi kontanthjælpsmodtageren er fritaget og derfor ikke har fået tilbud om aktivering.

58. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at problematikken om fritagelse er velkendt og vil indgå i en evaluering af ministeriets forsøg med intensiv kontakt med kontanthjælpsmodtagere (Projekt "Alle i gang"), som forventes offentliggjort i 3. kvartal 2009.

59. Beskæftigelsesministeriet er enig i, at jobcentrenes praksis for fritagelse bør belyses bedre, men finder, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at tage højde herfor på jobindsats.dk. Ministeriet oplyser desuden, at det er planen at indføre nye matchkategorier, så ledige, der er fritaget for aktivering, placeres i en selvstændig matchkategori. Endvidere er det planen at registrere sygdom og barselsforløb. Herved gives bedre mulighed for at udskille fritagne ledige, og det vil ifølge ministeriet forbedre statistikken.

Omkontering af kontanthjælp

60. Kommunen mister retten til refusion af kontanthjælp, hvis en ledig ikke bliver aktiveret rettidigt. Rigsrevisionen har undersøgt, om kommunerne omkonterer kontanthjælpen, så de ikke får refusion ved manglende rettidig aktivering.

61. Undersøgelsen har vist, at kommunernes praksis er forskellig. 2 kommuner omkonterer ikke kontanthjælpen, mens 3 kommuner omkonterer på foranledning af kommunens revisor. Endelig har 5 kommuner oplyst, at de af egen drift omkonterer kontanthjælpen til en ikke-refusionsberettiget konto. Kun 2 af disse kommuner har skriftlige arbejdsgangsbeskrivelser for proceduren.

62. Én kommune i Rigsrevisionens undersøgelse har for de første 10 måneder af 2008 opgjort det beløb, som skal omkonteres som følge af manglende rettidighed. Eksemplet er givet i boks 1.

BOKS 1. ESTIMAT OVER, HVOR MEGET KONTANTHJÆLP EN KOMMUNE OMKONTERER VED MANGLEDE RETTIDIGHED I AFGIVELSEN AF AKTIVERINGSTILBUD

Et mellemstort jobcenter med en gennemsnitlig andel fritagne personer (25 %) og en rettighed i aktivering over landsgennemsnittet har opgjort, at der i perioden fra 1. januar til og med 31. oktober 2008 er i alt 6.176 dages overskridelse af det rettidige tilbud om aktivering af kommunens kontanthjælpsmodtagere.

Jobcentret har oplyst, at beløbet, som kommunen skal omkontere til en ikke-refusionsberettiget konto for de første 10 måneder af 2008, er estimeret til 2.030.465 kr., hvis der tages udgangspunkt i en gennemsnitskontanthjælp på 10.000 kr. månedligt. Det betyder, at kommunen ikke får 35 % statsrefusion af beløbet, hvilket svarer til ca. 700.000 kr.

Det beløb, der skal omkonteres til en ikke-refusionsberettiget konto, er bestemt af den tildelte kontanthjælp i hvert enkelt tilfælde i den konkrete periode, hvor aktiveringen ikke er sket til tiden. Det faktiske beløb kan således først opgøres ved den endelige kontering.

63. Eksemplet i boks 1 viser, at manglende rettidig aktivering af ledige betyder, at et konkret jobcenter for de første 10 måneder af 2008 skal omkontere kontanthjælp for ca. 2 mio. kr. til en ikke-refusionsberettiget konto. Det betyder, at kommunen mister ca. 700.000 kr. i statsrefusion. Eksemplet illustrerer, at det potentielt er store beløb, kommunerne samlet set får i uberettiget refusion, hvis ikke de af egen drift omkonterer kontanthjælpen.

64. Beskæftigelsesministeriet har primo april 2009 indskærpet reglerne for omkontering af kontanthjælp over for kommunerne. Ministeriet har desuden oplyst, at ministeriet i samarbejde med de kommunale it-leverandører planlægger at udvikle en model for automatisk it-understøttelse af hjemtagelse af refusion for dagpengemodtagere. Når dette er gennemført, planlægges der gennemført en tilsvarende model for kontanthjælpsområdet.

Vurdering

65. Undersøgelsen har vist, at mere end hver 3. kontanthjælpsmodtager ifølge jobindsats.dk ikke får tilbud om aktivering til tiden. Der er stor forskel blandt jobcentrene på, hvor mange ledige der får aktiveringstilbuddet rettidigt. Til trods for at der er en vis usikkerhed i opgørelserne, finder Rigsrevisionen, at jobcentrenes rettidighed er for lav.

66. Jobcentrene kan fritage ledige for aktivering. Undersøgelsen har vist, at andelen af fritagne svinger meget fra jobcenter til jobcenter. Kommunerne og Beskæftigelsesministeriet opgør ikke antallet af fritagne. Rigsrevisionen finder, at jobcentrenes praksis for at fritage kontanthjælpsmodtagere bør belyses bedre. Ministeriet er enig heri.

67. Kommunen mister retten til refusion, hvis en kontanthjælpsmodtager ikke får tilbud om aktivering til tiden. Undersøgelsen har vist, at det er forskelligt, om kommunerne hjemtager statsrefusion for perioder, hvor en kontanthjælpsmodtager ikke er rettidigt aktiveret. Nogle kommuner får derfor refusion, de ikke er berettiget til. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Beskæftigelsesministeriet i april 2009 har indskærpet reglerne over for kommunerne, og finder, at ministeriet bør følge op på kommunernes praksis på området.

IV. Jobcentrenes rådighedsvurderinger af arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere

UNDERSØGELSENS RESULTAT

Jobcentrene undersøger og vurderer ikke altid, om arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere står til rådighed for arbejdsmarkedet.

68. Beskæftigelsesministeren har fastsat regler for de rådighedsbetingelser, der gælder for arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere og jobcentrenes rådighedsvurderinger. Reglerne er stort set identiske med reglerne om rådighed for dagpengemodtagere.

69. Overordnet set er der 3 situationer, hvor jobcentrene skal vurdere, om arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere står til rådighed for arbejdsmarkedet. Situationerne er nærmere beskrevet i boks 2.

BOKS 2. JOBCENTRENES RÅDIGHEDSVURDERING AF ARBEJDSMARKEDSPARATE KONTANTHJÆLPSMODTAGERE

Tvivel om rådighed for arbejdsmarkedet

Jobcentret skal undersøge og vurdere en persons rådighed, hvis der opstår tvivl om rådigheden for arbejdsmarkedet, fx hvis der er tvivl om, hvorvidt personen kan overtage arbejde eller er arbejdssøgende.

Negative hændelser

Jobcentret skal vurdere en persons rådighed ved en række negative hændelser, fx hvis personen udebliver fra beskæftigelsesindsatsen såsom samtaler og aktiveringstilbud eller undlader at give meddelelse om sygdom.

Gentagen sygemelding

Jobcentret skal vurdere en persons rådighed, når personen gentagne gange har meldt sig syg i forbindelse med jobsamtaler, formidling af arbejde, aktiveringstilbud mv.

Kilde: §§ 23-25 i bekendtgørelse nr. 1099 af 20. september 2007 om rådighed for personer, der ansøger om eller modtager kontanthjælp eller starthjælp alene på grund af ledighed.

70. Jobcentrenes rådighedsadministration forudsætter, at centrene har informationer om, hvorvidt den enkelte ledige deltager i beskæftigelsesindsatsen, og at centrene reagerer på denne information, hvis det er usikkert, om personen opfylder betingelserne for at modtage kontanthjælp. Rigsrevisionen har undersøgt, om de kommunale jobcentre rådighedsvurderer arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere ved at:

- sikre sig et tilstrækkeligt informationsgrundlag om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtageres rådighed
- undersøge og vurdere, om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere står til rådighed, når en situation giver anledning til det.

A. Jobcentrenes informationsgrundlag

71. For at vurdere, om jobcentrene sikrer sig et tilstrækkeligt informationsgrundlag om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtageres rådighed, har Rigsrevisionen undersøgt, hvorvidt jobcentrene har informationer, der belyser:

- tvivl om den lediges rådighed for arbejdsmarkedet
- negative hændelser
- gentagne sygemeldinger.

Tvivl om rådighed for arbejdsmarkedet

72. Som en del af indholdet i jobsamtalerne i det individuelle kontaktforsøg skal jobcentrene følge op på, om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere søger job og kan overtage arbejde. Fx skal den ledige søge mindst 2 konkrete job.

73. Jobcentrene har ikke nogen entydig registreringspraksis af de konkrete job, som personen skal pålægges at søge i forbindelse med jobsamtalen. Desuden er der heller ikke nogen entydig registrering af, hvordan jobcentrene følger op på de mindst 2 job, som personen har skullet søge siden sidste samtale.

74. Undersøgelsen har vist, at jobcentrene følger op på kontanthjælpsmodtagernes generelle jobsøgning ved at afkrydse et felt i dialogguiden om, hvorvidt jobsøgningsadfærden er ok eller ej. Ved vurderingen af kontanthjælpsmodtagerens beskæftigelsespotentiale i dialogguiden kommer det frem, om personen kan overtage arbejde.

75. Den ledige skal endvidere én gang om ugen bekræfte sin jobsøgning på jobnet.dk. Jobcentrene får besked, hvis personen ikke har foretaget denne registrering på jobnet.dk.

76. Jobcentrene får på baggrund af jobsamtalerne og den lediges ugentlige bekræftelse af sin jobsøgning informationer om, hvorvidt der er tvivl om personens rådighed for arbejdsmarkedet. Opfølgningen på de lediges konkrete jobsøgning i forbindelse med jobsamtalerne er dog ikke altid dokumenteret på jobcentrenes sager.

Negative hændelser

77. Nogle af de negative hændelser, der giver anledning til, at jobcentrene skal rådighedsvurdere den ledige, opstår i den lediges kontakt med jobcentret. Andre situationer forudsætter, at jobcentrene får viden fra eksterne aktører. Det drejer sig især om den lediges fravær mv. fra aktivering.

78. De negative hændelser, fx udeblivelser fra møder, der opstår i kontanthjælpsmodtagers kontakt med jobcentret, bliver registreret på personens sag. Aktiveringen varetages enten af en kommunal enhed, andre aktører eller offentlige og private virksomheder, hvor den ledige er i virksomhedspraktik eller ansat med løntilskud.

79. Undersøgelsen har vist, at jobcentrene har standardblanketter, som aktiveringsstederne skal bruge til at indberette fravær mv. Jobcentrene stiller også krav til de enkelte aktører om, at de skal indberette fravær mv. Et enkelt jobcenter har oplyst, at centret først fra starten af 2009 har stillet krav om, at andre aktører skal registrere og indberette fravær.

Bekræft jobsøgning hver uge

Arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere skal hver uge bekræfte deres jobsøgning på jobnet.dk. Bekræftelsen sker ved, at den ledige med en afkrydsning registrerer, at han/hun søger job.

80. Flere jobcentre har imidlertid også oplyst, at der er forskel på, hvor gode aktiveringsstederne er til at indberette fravær mv. Jobcentrene får stort set altid de fornødne indberetninger fra de kommunale aktiveringssteder, mens det er mere svingende med indberetninger fra andre aktører samt virksomheder.

81. Når jobcentrene får indberetninger om kontanthjælpsmodtagernes fravær fra aktiveringsstederne, er årsagen til fraværet i langt de fleste tilfælde anført. Det bekræftes også af de personsager, som Rigsrevisionen har gennemgået.

82. Arbejdsdirektoratet har oplyst, at direktoratet i den kommende vejledning til rådighedsreglerne vil præcisere over for kommunerne, at det er vigtigt, at de indgår aftaler med andre aktører om, hvornår og hvordan udeblivelser fra aktivering og samtaler skal indberettes.

Gentagne sygemeldinger

83. Jobcentrene registrerer sygemeldinger, når en kontanthjælpsmodtager er fraværende, fx ved jobsamtaler. Rigsrevisionen har ikke set eksempler på, at jobcentrene følger op på, hvor ofte den enkelte kontanthjælpsmodtager har meldt sig syg i forbindelse med beskæftigelsesindsatsen. Jobcentrene har altså information om kontanthjælpsmodtagernes enkelte sygemeldinger, men anvender ikke den samlede information til at rådgive ledige ved gentagne sygemeldinger.

Vurdering

84. Jobcentrene får ikke altid indberetninger om de lediges fravær mv. fra aktiveringstilbud og fører ikke statistik med sygemeldinger. Rigsrevisionen finder, at jobcentrene derfor ikke har det fornødne grundlag for at vurdere, om de ledige står til rådighed for arbejdsmarkedet.

B. Jobcentrenes rådighedsvurdering

85. Rigsrevisionen har med henblik på at vurdere, om jobcentrene undersøger og vurderer, hvorvidt arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere står til rådighed, undersøgt:

- omfanget af jobcentrenes rådighedsvurderinger
- hvilke situationer der fører til en rådighedsvurdering.

Omfanget af jobcentrenes rådighedsvurderinger

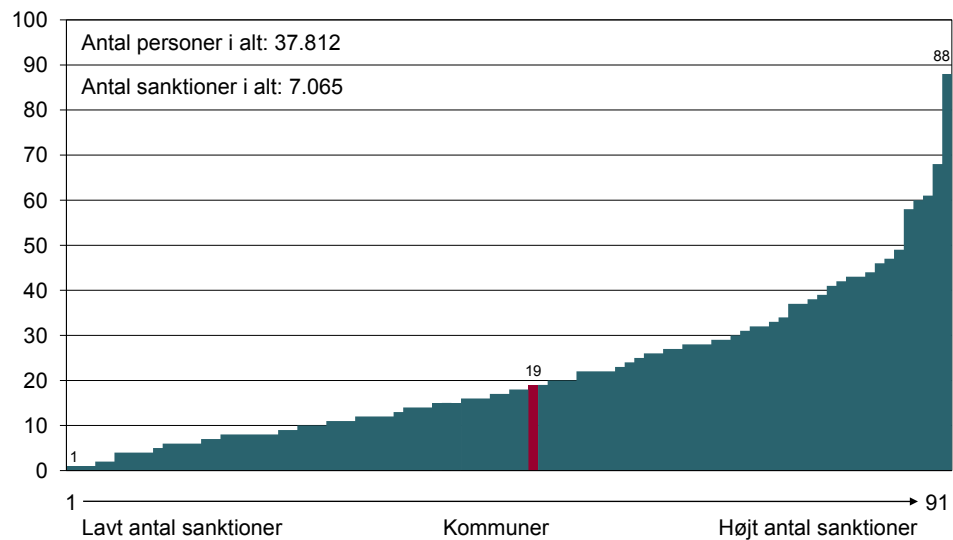
86. På landsplan opgøres det ikke, hvor mange rådighedsvurderinger de enkelte jobcentre foretager. Hvis rådighedsvurderingen fører til en sanktion over for den ledige, skal kommunen registrere og indberette dette til Arbejdsmarkedsstyrelsen. Jobcentrene indstiller til kommunens ydelseskonto, hvis der er grundlag for at sanktionere den ledige. Ifølge Arbejdsdirektoratet er det kun i yderst få tilfælde, at en indstilling om sanktionering fra jobcentret på baggrund af en negativ hændelse ikke fører til en sanktion. Kommunernes sanktioner kan således give en indikation af omfanget af jobcentrenes rådighedsvurderinger.

87. Rigsrevisionen har på grundlag af tal fra Arbejdsmarkedsstyrelsen beregnet antallet af sanktioner pr. 100 arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Figur 5 viser antallet af sanktioner i 4. kvartal 2008 fordelt på kommuner, sorteret efter antallet af sanktioner. Hver søjle repræsenterer en kommune, og antallet af sanktioner pr. 100 kontanthjælpsmodtagere på landsplan er markeret med rødt.

Sanktionering af kontanthjælpsmodtagere

En rådighedsvurdering kan føre til en sanktion af kontanthjælpsmodtageren. Jobcentrene rådgiver og indstiller til ydelseskontoen i kommunen, hvis der er grundlag for at sanktionere den ledige. Derefter afgør ydelseskontoen, om der skal foretages en sanktion. Sanktionens størrelse følger af LAS-loven og kan fx være en reduktion eller fradrag i kontanthjælpen for en periode.

Figur 5. Antal rådighedssanktioner pr. 100 arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere i 4. kvartal 2008 fordelt på kommuner (jobcentre)

Note: Tallene i figuren kan ikke omsættes til procent, idet den enkelte kontanthjælpsmodtager kan være blevet sanktioneret flere gange. Tillige kan der indgå ægtefæller, som rammes af en sanktion på grund af den anden ægtefælles manglende overholdelse af sin rådighedspligt.

Kilde: Arbejdsmarkedsstyrelsen og Rigsrevisionens egne beregninger.

88. Det fremgår af figur 5, at der i 4. kvartal 2008 var 37.812 arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, og at kommunerne i alt foretog 7.065 sanktioner på baggrund af en rådighedsvurdering. Det svarer til 19 rådighedssanktioner for hver 100 kontanthjælpsmodtagere (markeret med rødt). Figur 5 viser også, at der er stor forskel på, hvor mange sanktioner de enkelte kommuner foretager. 24 kommuner har foretaget under 10 sanktioner for hver 100 arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. I den anden ende af spektret har én kommune foretaget 88 sanktioner for hver 100 kontanthjælpsmodtagere.

89. Det er forbundet med en vis usikkerhed at sammenholde sanktioner med rådighedsvurderinger. Dels fordi nogle typer rådighedsvurderinger ikke fører til en sanktion, dels fordi rådighedsvurderingen netop kan vise, at der ikke er grundlag for at sanktionere den ledige, hvis personen fx har en rimelig grund til at ikke at opfylde sin rådighedspligt. Den store forskel i antallet af sanktioner kommunerne imellem i figur 5 indikerer imidlertid, at der er forskel på, i hvor stort et omfang jobcentrene rådighedsvurderer arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere. Kommunerne kan ikke sanktionere de ledige uden grund. En høj sanktionsandel tyder dermed på, at der er grundlag for at foretage mange rådighedsvurderinger. Omvendt kan den betydelige spredning indikere, at jobcentre, som foretager få eller ingen sanktioner, ikke i fornødent omfang rådighedsvurderer kontanthjælpsmodtagerne.

90. Ingen af de jobcentre, der indgår i Rigsrevisionens undersøgelse, har et ledelsestilsyn eller anden form for ledelsesinformation, der belyser, om der bliver foretaget de nødvendige rådighedsvurderinger.

Situationer, der fører til en rådighedsvurdering

91. Ifølge LAS-loven er det alene negative hændelser, der kan føre til sanktioner. Ovenstående figur 5 giver således ikke et helt dækkende billede af omfanget og årsagerne til jobcentrenes rådighedsvurderinger.

92. Undersøgelsen har vist, at det i overvejende grad er negative hændelser, der fører til, at jobcentrene rådighedsvurderer kontanthjælpsmodtagerne. Dette fremgår både af interviewene med administrative ledere og sagsbehandlere i jobcentrene samt af gennemgangen af personsager.

93. Undersøgelsen har endvidere vist, at der er forskel på, i hvilket omfang jobcentrene rådighedsvurderer kontanthjælpsmodtagerne, hvis disse ikke ugentligt bekræfter deres jobsøgning på jobnet.dk. Hos nogle jobcentre fører dette til mange rådighedsvurderinger, mens det ikke er tilfældet hos andre.

94. Arbejdsdirektoratet har oplyst, at sanktionsstatistikken fra 1. januar 2009 er blevet udvidet, så jobcentrene tillige skal registrere alle hændelser, der fører til en rådighedsvurdering, og dermed ikke kun sanktionerne afledt af en rådighedsvurdering. Ifølge direktoratet vil det nye "hændelsesregister" styrke grundlaget for jobcentrenes ledelsestilsyn, og centrene vil få mulighed for at foretage indbyrdes sammenligninger. Arbejdsdirektoratet planlægger at offentliggøre oplysninger fra registret på direktoratets hjemmeside. Beskæftigelsesministeriet har desuden oplyst, at sigtet med hændelsesregistret også er at skabe et bedre overblik over sammenhængen mellem kommunernes rådighedsvurderinger og sanktioner.

Vurdering

95. Undersøgelsen har vist, at der er stor forskel på, hvor mange rådighedsvurderinger jobcentrene foretager. Jobcentrenes rådighedsvurderinger sker i langt de fleste tilfælde på baggrund af en negativ hændelse, fx den lediges fravær fra samtaler og aktivering, og i mindre omfang på baggrund af manglende jobsøgning og gentagne sygemeldinger.

96. Fremover skal alle jobcentre indberette hændelser, der fører til en rådighedsvurdering. Rigsrevisionen finder, at såvel Beskæftigelsesministeriet som kommunerne på baggrund af den kommende rådighedsstatistik bør undersøge nærmere, om nogle jobcentre foretager for få rådighedsvurderinger, samt om rådighedsvurderinger ved fx den lediges manglende jobsøgning og gentagne sygemeldinger er underrepræsenteret.

V. Kommunernes administration af 300-timers-reglen

UNDERSØGELSENS RESULTAT

Kommunerne administrerer 300-timers-reglen for ægtepar på kontanthjælp i overensstemmelse med loven. Reglens kompleksitet indebærer, at sagsbehandlingen er ganske omfattende og kan strække sig over flere år.

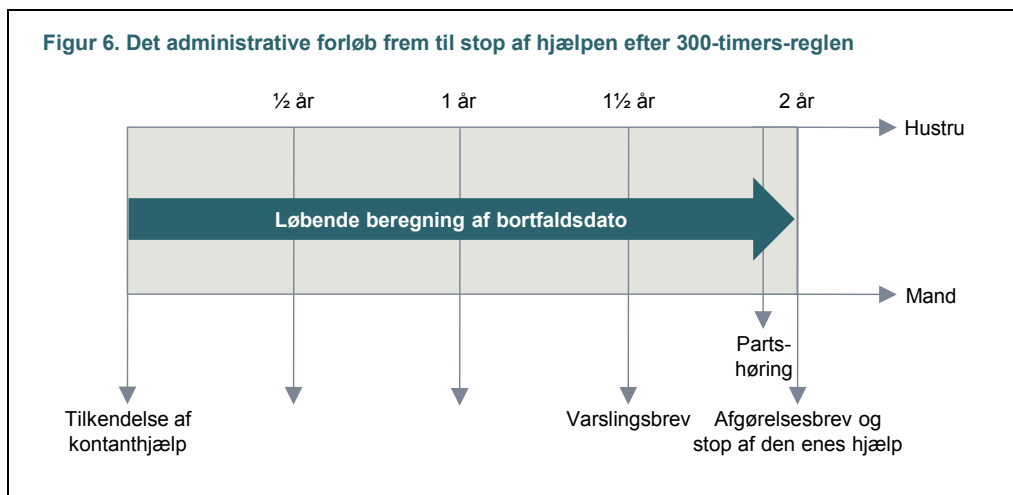
Formålet med 300-timers-reglen

Reglen har til hensigt at øge det økonomiske incitament for ægtepar, der igennem længere tid har været på kontanthjælp, til at søge ordinær beskæftigelse og derved bringe sig ud af offentlig forsørgelse. Reglen understreger samtidig, at det er en betingelse for, at et ægtepar kan få kontanthjælp i længere tid, at begge ægtefæller udnytter deres arbejdsmuligheder og står til rådighed for arbejdsmarkedet.

97. 300-timers-reglen omfatter ægtepar, der begge modtager kontanthjælp. Når ægtefællerne har været ledige i sammenlagt 2 år eller derover, skal de hver især have haft ordinært og udstøttet arbejde i mindst 300 timer inden for de seneste 24 kalendermåneder for fortsat at kunne modtage kontanthjælp. Opfylder én af ægtefællerne ikke arbejdskravet, bortfalder hjælpen til den pågældende. Hvis ingen af ægtefællerne opfylder arbejdskravet, bortfalder kontanthjælpen til den af ægtefællerne, som kommunen vurderer er længst fra arbejdsmarkedet. Perioden på 24 kalendermåneder kan dog forlænges i en række situationer, fx ved sygdom eller barsel. Bortfaldsdatoen udskydes endvidere i perioder, hvor den ledige er kategoriseret i matchgruppe 5. Ledige i matchgruppe 5 er nemlig ikke omfattet af 300-timers-reglen.

98. Der er fastsat særlige regler for varslingen og partshøringen af ægtefæller, der er omfattet af reglen. De skal derfor varsles henholdsvis partshørers senest 6 og 1 måned før, den enes kontanthjælp bortfalder. Figur 6 viser det tidsmæssige og administrative forløb af en sag, hvor et ægtepar på langvarig kontanthjælp er omfattet af 300-timers-reglen.

Figur 6. Det administrative forløb frem til stop af hjælpen efter 300-timers-reglen

99. Kommunernes administration af 300-timers-reglen strækker sig for hver enkelt ægtefælle over mindst 2 år (24 måneder) og indebærer en række forskellige opgaver, som i kommunen varetages af henholdsvis jobcentret og ydelseskontoret. Rigsrevisionen har undersøgt, om kommunerne:

- følger de ægtepar, som er omfattet af 300-timers-reglen
- rettidigt foretager de fornødne sagsbehandlingskridt over for ægtepar, der er omfattet af 300-timers-reglen.

Afslutningsvis belyses de informationer, der findes om reglens virkning.

100. Der er stor forskel på, hvor mange ægtepar der er omfattet af 300-timers-reglen i de enkelte kommuner, og dermed også på, hvor meget administrationen af reglen betyder i den enkelte kommune.

101. Beskæftigelsesministeren har i starten af 2009 fremsat et lovforslag bl.a. med henblik på at ændre arbejdskravet fra 300 timer til 450 timer.

A. Kommunernes identifikation og overvågning af ægteparrene

102. Med henblik på at vurdere, om kommunerne følger de ægtepar, der er omfattet af 300-timers-reglen, har Rigsrevisionen undersøgt, om:

- kommunerne identificerer ægtepar, hvor begge ægtefæller er omfattet af 300-timers-reglen
- kommunerne løbende overvåger ægteparrenes situation i forhold til reglen
- kommunerne får dokumentation for opfyldelse af arbejdskravet.

Identifikation af ægteparrene

103. En del af de kontanthjælpsmodtagere, der i dag er omfattet af 300-timers-reglen, har været omfattet af reglen, siden den trådte i kraft den 1. april 2006. Det første år frem til 1. april 2007 var en overgangsperiode, hvor de berørte ægtefæller skulle dokumentere 150 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 12 kalendermåneder. Først fra 1. april 2008 er reglen blevet fuldt indfaset med krav om 300 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 24 kalendermåneder.

Startfasen

104. De ægtepar, hvor en ægtefælle kunne miste kontanthjælp pr. 1. april 2007, skulle være identificeret senest den 1. oktober 2006 på grund af det særlige varslingskrav.

105. Undersøgelsen har vist, at kommunerne relativt hurtigt efter vedtagelsen af reglen kom i gang med at identificere de berørte ægtepar og informere dem om reglens indhold og konsekvenser. Dette skete bl.a. ved borgermøder. Kommunerne har oplyst, at der i opstartsfasen var stor usikkerhed omkring fortolkningen af 300-timers-reglen og det tilhørende regelsæt. Fx sendte mange kommuner for en sikkerheds skyld langt flere varslingsbreve ud, end det senere viste sig nødvendigt. Ankestyrelsen har opgjort, at der i startfasen blev udsendt mere end 9.000 varslingsbreve på landsplan om risikoen for bortfald af kontanthjælpen.

106. Ankestyrelsen traf i januar 2008 en principafgørelse om målgruppen for 300-timers-reglen. Ankestyrelsen fastslog i sin afgørelse, at det var en betingelse for at være omfattet af 300-timers-kravet, at begge ægtefæller på tidspunktet for bortfald af kontanthjælpen var selvstændigt berettiget til kontanthjælp. Tidligere havde der været usikkerhed om, hvorvidt begge ægtefæller skulle modtage kontanthjælp for at være omfattet af reglen, eller om en kontanthjælpsmodtager var omfattet af reglen, blot personen var gift.

450-timers-regel

Beskæftigelsesministeren har i januar 2009 fremsat et lovforslag med henblik på at ændre arbejdskravet fra 300 timer til 450 timer. Den nye 450-timers-regel skal også omfatte ægtepar, hvor den ene ægtefælle er i ordinært og ustøttet arbejde, mens den anden modtager kontant hjælp. Ifølge lovforslaget skal bestemmelsen træde i kraft den 1. juli 2009.

Ankestyrelsens principafgørelse

Ankestyrelsen foretager principafgørelser inden for fx beskæftigelsesområdet.

Styrelsen traf sin principafgørelse om målgruppen for 300-timers-reglen på baggrund af en ankesag, hvor den ene ægtefælle havde et ordinært og ustøttet arbejde og derfor ikke modtog kontanthjælp.

Identifikationen i dag

107. På baggrund af Ankestyrelsens principafgørelse udsendte Beskæftigelsesministeriet i sommeren 2008 en ny vejledning om 300-timers-reglen.

108. Undersøgelsen har vist, at der efter udsendelsen af den seneste vejledning fra ministeriet endelig er skabt klarhed over definitionen af målgruppen i kommunerne. Målgruppen identificeres konkret ud fra en liste over alle ægtepar i kommunen på kontanthjælp, som ydelseskantoret trækker hver måned og fordeler til de pågældende ægtefællers sagsbehandlere i ydelseskantoret og jobcentret. Såvel ledelse som sagsbehandlere i kommunerne har tilkendegivet, at metoden er omstændelig og tidskrævende, men at den sikrer, at alle relevante ægtepar identificeres.

Løbende overvågning af ægteparrene

109. Den løbende overvågning af de identificerede ægtepar finder sted i samarbejde mellem ydelseskantoret og jobcenter. I jobcentret kontrollerer sagsbehandleren bl.a., om der er grundlag for at udskyde bortfaldsdatoen på grund af sygdom mv. Sagsbehandleren sender dernæst oplysningerne tilbage til ydelseskantoret, som herefter træffer afgørelse om det videre forløb, herunder eventuel information til ægteparret. Den løbende udveksling af information mellem de 2 kommunale enheder om ægteparrene foregår kontinuerligt, men er ikke it-understøttet. Det skyldes ifølge kommunerne, at administrationen af 300-timers-reglen er meget kompleks, og at kommunernes it-leverandører endnu ikke har kunnet udvikle en holdbar it-løsning.

110. Beskæftigelsesministeriet har tilkendegivet, at det er op til kommunerne at etablere de nødvendige it-værktøjer, og at en af leverandørerne er i gang med at udvikle sådanne.

111. Undersøgelsen har vist, at overvågningen meget ofte resulterer i, at en eller begge ægtefæller i løbet af de 24 måneder på kontanthjælp får bortfaldsdatoen udskudt. I mere end 80 % af de sager, Rigsrevisionen har gennemgået i kommunerne, er der foretaget en eller flere udskydelser på grund af barsel, sygdom mv. Hvad enten bortfaldsdagen udskydes eller ej, skal alle sagerne gennemgås regelmæssigt, hvilket er ganske resursekrævende.

112. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ministeriet er enig i, at 300-timers-reglen stiller betydelige krav til kommunernes administration. Kravene skal ifølge ministeriet ses i lyset af, at kontanthjælpen udgør det underste sikkerhedsnet for borgere i Danmark. Som følge heraf har Folketinget bl.a. villet sikre, at afgørelser træffes på et korrekt grundlag, og at der ikke stilles krav til borgerne, som de ikke har mulighed for at opfylde. Det er baggrunden for, at der ifølge ministeriet stilles ganske betydelige krav til kommunernes administration af reglen både kvantitativt og kvalitativt.

Dokumentation for opfyldelse af arbejdskravet

113. Ydelseskantoret kontrollerer, hvorvidt den enkelte ægtefælle har opfyldt arbejdskravet på de 300 timer inden for de seneste 24 måneder. Alle 10 kommuner i Rigsrevisionens undersøgelse har oplyst, at dette sker gennem løbende indhentning af lønsedler og optælling af timer, og Rigsrevisionen har også fundet dokumentation herfor i gennemgangen af personsager. Undersøgelsen har endvidere vist, at flere kommuner også foretager en stikprøvekontrol af, om der er tale om reelle ansættelsesforhold.

Vurdering

114. Kommunerne identificerer, som de skal, de ægtepar, der er omfattet af 300-timers-reglen, og følger hver ægtefælle i en lang periode. Perioden bliver i mange tilfælde forlænget, fordi datoen for, hvornår kontanthjælpen skal stoppes, bliver udskudt.

115. Undersøgelsen har vist, at reglen stiller betydelige krav til kommunernes administration, bl.a. fordi en række informationer om den enkelte ægtefælle kontinuerligt skal udveksles mellem jobcentret og det kontor, der varetager udbetalingen af kontanthjælp.

B. Kommunernes sagsbehandlingskridt over for ægteparrene

116. Kommunens ydelseskontor har ansvaret for at udsende varslingsbreve og partshøringsbrev til ægtefællerne. Med henblik på at vurdere, om kommunerne foretager de fornødne sagsbehandlingskridt over for ægteparrene, har Rigsrevisionen undersøgt, om kommunerne:

- rettidigt udsender varslingsbreve til ægtefællerne
- rettidigt udsender partshøringsbrev om standsning af kontanthjælpen.

Varsling af ægtepar

117. I stort set alle de personsager, som Rigsrevisionen har gennemgået i de 10 udvalgte kommuner, har det været relevant at varsle ægteparret.

118. Undersøgelsen har vist, at alle kommunerne varslende berørte ægtepar korrekt og rettidigt om overgangsdato, bortfaldsdate(er) og konsekvenserne af 300-timers-reglen i øvrigt. Som nævnt forekommer det meget ofte, at borgere får udskudt bortfaldsdatoen, og disse "fritagelsesperioder" kan strække sig over mange måneder. Når bortfaldsdatoen udskydes, skal der sendes en skriftlig orientering til borgeren med angivelse af en ny bortfaldsdato. Undersøgelsen har vist, at dette ikke sker i alle tilfælde.

119. Efter varslingsbrevet skal jobcentret som led i det individuelle kontaktfølgeløb følge op på sagen over for hver ægtefælle, herunder give vejledning og yde bistand til konkret jobsøgning. Undersøgelsen har vist, at enkelte kommuner iværksætter en særlig indsats over for målgruppen med brug af virksomhedskonsulenter, men at de fleste kommuner ikke foretager sig noget særskilt over for de ægtefæller, der har risiko for at falde for 300-timers-reglen.

Partshøring af ægtepar og stopsager

120. Undersøgelsen har også vist, at kommunerne overholder reglerne om fremsendelse af partshøringsbreve og afgørelsesbreve til borgerne, og at dette sker i rette tid.

121. Ydelseskontoret har ansvaret for efter partshøringen at træffe afgørelse i den enkelte sag og for udsendelse af afgørelsesbrev til borgeren om standsning af kontanthjælpen. I de tilfælde, hvor ægtefællen som led i partshøringen kan dokumentere at have haft de nødvendige 300 timers ordinært og udstøttet arbejde inden for de seneste 24 måneder, er det ydelseskontorets opgave at kontrollere dette. I de tilfælde, hvor kontanthjælpen stoppes, får borgeren besked inden bortfaldsdatoen. Undersøgelsen viser, at de 10 kommuner i undersøgelsen overholder reglerne om, at borgeren skal orienteres om standsning af kontanthjælpen og om grundlaget for, at dette sker.

122. Undersøgelsen har endvidere vist, at kun få kommuner har etableret et specifikt ledelsestilsyn med administrationen af 300-timers-reglen. De fleste kommuner har imidlertid oplyst, at sagerne, som følge af stor politisk bevågenhed på området, følges tæt fra ledelsens side. Desuden har nogle kommuner etableret en særlig kvalitetssikring af alle sager, hvor der træffes beslutning om standsning af kontanthjælpen. Den særlige kvalitetssikring skyldes også, at mange borgere klager over kommunernes afgørelser om at stoppe kontanthjælpen.

Vurdering

123. Kommunerne varslende berørte ægtefæller og partshører den af ægtefællerne, der står over for at skulle miste kontanthjælpen. Undersøgelsen har vist, at de fleste kommuner foretager en grundig kvalitetssikring af de sager, der fører til standsning af kontanthjælpen.

C. 300-timers-reglens virkning

124. De besøgte 10 kommuner havde frem til efteråret 2008 standset kontanthjælpen til ca. 470 borgere. Flere kommuner har dog ikke præcist kunnet opgøre, hvor mange ægtefæller der har mistet kontanthjælpen. Det er højest forskelligt, hvor mange stopsager der har været i landets kommuner. Landets 2 største kommuner, København og Århus, har stoppet kontanthjælpen til henholdsvis 250 og 100 ægtefæller, mens kommuner som Jammerbugt og Haderslev slet ingen stopsager har haft.

125. Arbejdsdirektoratet følger måned for måned, hvor mange der har mistet kontanthjælpen på grund af 300-timers-reglen. Direktoratet har oplyst, at ca. 950 personer på landsplan ifølge den seneste opgørelse fra ultimo 2008 i en kortere eller længere periode har mistet kontanthjælpen siden 1. april 2007. Dette antal er væsentligt færre end de ca. 1.200 årlige stopsager, der var skønnet i bemærkningerne til lovforslaget om 300-timers-reglen fra 2006.

126. Undersøgelsen har vist, at kommunerne ikke har statistikker, der belyser, hvor mange af de berørte ægtefæller der har fået ordinært job, før de har fået stoppet hjælpen. Kommunerne har heller ikke statistikker, der belyser, om de personer, der har fået stoppet hjælpen, er kommet i arbejde.

127. Beskæftigelsesministeriet har iværksat 2 eksterne undersøgelser om 300-timers-reglen. Ifølge ministeriet viser begge undersøgelser, at reglen virker efter hensigten. Ministeriet har således oplyst, at en rapport fra Anvendt KommunalForskning (AKF) viser, at kommunerne har fået afklaret, om ledige i målgruppen kan bestride et job eller skal visiteres til anden hjælp. Dette er ifølge ministeriet årsagen til, at der er så forholdsvis få ægtefæller, der har fået stoppet hjælpen. Ministeriet anfører desuden, at det fremgår af en rapport fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), at 1/3 af dem, der har mistet kontanthjælpen, er kommet i arbejde. Hertil kommer, at 25 % af de ledige, der er blevet varslet, men som ikke har fået stoppet kontanthjælpen, finder job.

128. Rigsrevisionen skal hertil bemærke, at de 2 omtalte undersøgelser kun dækker 300-timers-reglens startfase. Den seneste af de 2 undersøgelser bygger på data fra efteråret 2007. Det er derfor begrænset, i hvor høj grad undersøgelserne kan belyse 300-timers-reglen efter indkøringsfasen.

Vurdering

129. Rigsrevisionen kan konstatere, at kommunerne ikke fører statistik over ægtefæller, der har fået stoppet kontanthjælpen, er kommet i job eller har fået job, inden hjælpen er stoppet. Beskæftigelsesministeriet har fået gennemført 2 undersøgelser om 300-timers-reglen. Rigsrevisionen finder, at ministeriet også fremover bør undersøge reglen.

VI. Beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats

UNDERSØGELSENS RESULTAT

Beskæftigelsesministeriet fører et særligt lovbestemt tilsyn med en begrænset del af kommunernes beskæftigelsesindsats. Tilsynet udføres i overensstemmelse med reglerne og viser, at jobcentrenes resultater ikke er tilfredsstillende.

130. Rigsrevisionen har undersøgt Beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunernes beskæftigelsesindsats over for kontanthjælpsmodtagere.

131. Beskæftigelsesministeriets tilsyn skal ses i sammenhæng med, at kommunerne har lokalt selvstyre. Det betyder, at den enkelte kommune selv bestemmer, hvordan beskæftigelsesindsatsen gennemføres og tilrettelægges inden for de rammer, som Folketinget har fastlagt. Ansvar for, at lovgivningen bliver overholdt, påhviler således i første omgang kommunalbestyrelsen. Folketinget har på beskæftigelsesområdet givet beskæftigelsesministeren hjemmel til at føre henholdsvis et visitations- og et rådighedstilsyn over for kommunerne. Rigsrevisionen har undersøgt, om:

- Beskæftigelsesministeriets visitations- og rådighedstilsyn over for kommunerne er tilfredsstillende
- Beskæftigelsesministeriets tilsynsaktiviteter dækker kommunernes beskæftigelsesindsats.

A. Beskæftigelsesministeriets visitations- og rådighedstilsyn

132. Med henblik på at vurdere Beskæftigelsesministeriets visitations- og rådighedstilsyn har Rigsrevisionen undersøgt, om ministeriet:

- gennemfører de 2 tilsyn i overensstemmelse med de krav, der er i lovgivningen mv.
- følger op på resultaterne af de 2 tilsyn i overensstemmelse med de krav, der er i lovgivningen mv.

Visitations- og rådighedstilsynet

133. Beskæftigelsesministeren har i LAB-loven bemyndigelse til at fastsætte regler om et statsligt tilsyn med jobcentrenes visitation. Det fremgår heraf, at beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, hvordan jobcentrene skal vurdere, hvilke tilbud eller aktiviteter der skal gives (i loven benævnes det "visitationen"). Tilsynet knytter sig hertil og retter sig mod kommunernes praksis for vurderingen (visitationen). Desuden fremgår det af loven, at kommunerne mister retten til refusion, hvis et sagsbehandlingsskridt i forbindelse med visitationen ikke foretages rettidigt. I praksis er det ifølge Beskæftigelsesministeriet som oftest på grund af manglende rettidighed ved afholdelse af jobsamtaler, at kommunerne mister refusion.

Indførelse af et statsligt tilsyn

I 2002 indgik regeringen og en række partier i Folketinget "Flere i arbejde"-reformen, der ændrede beskæftigelsespolitikken.

Efterfølgende vedtog Folketinget i 2004 en række ændringer i LAB- og LAS-loven, der gav beskæftigelsesministeren hjemmel til 2 statslige tilsynsaktiviteter over for kommunerne:

Rådighedstilsynet trådte i kraft den 1. juli 2004.

Visitationstilsynet trådte i kraft den 1. januar 2005.

134. I LAS-loven er beskæftigelsesministeren pålagt at føre tilsyn med kommunernes rådighedsvurderinger af de arbejdsmarkedssparate kontant- og starthjælpsmodtagere. Tilsynet skal ifølge loven omfatte kommunernes afgørelser om de lediges rådighed samt konsekvenser og sanktioner. Resultatet af tilsynet skal meddeles den enkelte kommune, herunder om eventuelle fejl har refusionsmæssige konsekvenser.

135. Arbejdsdirektoratet under Beskæftigelsesministeriet udfører begge tilsyn.

Visitationstilsynets indhold

136. Reglerne om visitationstilsynet findes i en bekendtgørelse med tilhørende vejledning. Boks 3 viser indholdet i visitationstilsynet.

BOKS 3. INDHOLD I VISITATIONSTILSYNET

Arbejdsdirektoratet skal føre tilsyn med, om kommunen foretager følgende sagsbehandlingsskridt ved jobsamtalerne i det individuelle kontaktføreløb:

- afholder samtalerne rettidigt
- indplacerer kontanthjælpsmodtageren i en matchkategori
- vurderer den lediges beskæftigelsespotentiale gennem dialogguidens opmærksomhedspunkter.

137. Visitationstilsynet skal ifølge reglerne foretages ved stikprøvekontrol af udvalgte personsager, hvis størrelse og sammensætning afgøres af Arbejdsdirektoratet og meddeles kommunen.

Rådighedstilsynets indhold

138. I modsætning til visitationstilsynet er kravene til indholdet i Arbejdsdirektoratets rådighedstilsyn fastsat i LAS-loven. Beskæftigelsesministeren har dog med hjemmel i loven yderligere specificeret indholdet i tilsynet. Boks 4 viser indholdet i rådighedstilsynet.

BOKS 4. INDHOLD I RÅDIGHEDSTILSYNET

Arbejdsdirektoratet skal føre tilsyn med:

- kommunernes afgørelser om rådighed
- kommunernes afgørelser om konsekvenser og sanktioner.

Tilsynet skal kun omfatte personer, der ansøger om eller modtager kontanthjælp alene på grund af ledighed (dvs. arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere).

139. Arbejdsdirektoratet skal foretage rådighedstilsynet på baggrund af stikprøvekontrol af udvalgte personsager, tilsynsbesøg og spotundersøgelser fordelt over året.

Baggrunden for visitationstilsynet

At sikre ensartethed i kommunernes praksis samt at sikre borgernes rettigheder. Der var på daværende tidspunkt et stort udsving i, hvor stor en andel af kommunernes kontanthjælpsmodtagere der blev tilmeldt det daværende AF (i dag staten i jobcentret).

Baggrunden for rådighedstilsynet

Et ønske om at sikre, at ydelsesmodtagere reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet. Der eksisterede allerede et tilsyn med akassernes rådighedsvurderinger af de forsikrede ledige (dagpengemodtagere).

Formålet er at sikre kvaliteten af kommunernes rådighedsvurderinger, og at der administreres efter reglerne. Tilsynet skal bidrage til at sikre, at kommunen ikke fejludbetales kontanthjælp.

Gennemførelsen af de 2 tilsyn

Visitationstilsynet

140. Arbejdsdirektoratet har siden tilsynets ikrafttrædelse den 1. januar 2005 gennemført 2 runder af visitationstilsynet og er nu i gang med 3. runde. Første tilsyn i 2005 var et pilotprojekt. Omfanget af tilsynene ses af tabel 1.

Tabel 1. Arbejdsdirektoratets visitationstilsyn

Tilsynsår	Benchmarkingrapport	Periode for sager	Antal kommuner ¹⁾	Antal personsager
2005	Juni 2006	1. januar 2005 - 31. august 2005	11	166
2007	December 2007	1. september 2005 - 30. september 2006	43	1.002
2008	September 2009 ²⁾	1. januar 2007 - 30. september 2008	98	ca. 2.500

¹⁾ Frem til 2007 var der i alt 271 kommuner. I dag er der 98 kommuner.

²⁾ Forventet dato for offentliggørelse af benchmarkingrapport.

141. Tabel 1 viser, at visitationstilsynene i 2005 og 2007 omfattede henholdsvis 11 og 43 kommuner, mens tilsynet for 2008 forventes at omfatte samtlige 98 kommuner.

142. Undersøgelsen har vist, at Arbejdsdirektoratet gennemfører visitationstilsyn som forudsat i bekendtgørelsen mv. og dermed ser på, om jobcentrene holder jobsamtalerne rettidigt, indplacerer den ledige i en matchkategori og bruger dialogguiden til at vurdere personens beskæftigelsespotentiale. Undersøgelsen har endvidere vist, at direktoratet gennemfører tilsynene på baggrund af stikprøvekontroller og meddeler resultatet til kommunerne.

Rådighedstilsynet

143. Arbejdsdirektoratet har siden rådighedstilsynet trådte i kraft den 1. juli 2004 gennemført 3 tilsynsrunder. Herudover gennemførte direktoratet et pilotprojekt i 2004. Af tabel 2 fremgår omfanget af Arbejdsdirektoratets tilsynsbesøg.

Tabel 2. Arbejdsdirektoratets rådighedstilsyn

Tilsynsår	Benchmarkingrapport	Periode for sager	Antal kommuner ¹⁾	Antal personsager
2004	April 2005	1. juli 2000 - 30. december 2004	14	490
2005/2006	April 2007	1. oktober 2004 - 30. september 2005	97	1.924
2007	Marts 2008	1. januar 2006 - 30. juni 2006	131	925
2008	Marts 2009	1. januar 2007 - 1. januar 2009	49	1.333

¹⁾ Frem til 2007 var der i alt 271 kommuner. I dag er der 98 kommuner.

144. Undersøgelsen har vist, at Arbejdsdirektoratets rådighedstilsyn omfatter det indhold, der er krav om i regelsættene.

Arbejdsdirektoratets 3 spotundersøgelser

1. Sag omkring om-
deling af aviser i
København og på
Frederiksberg.
2. Sag omkring rekrut-
tering af medarbej-
dere til et postcen-
ter.
3. Sag omkring rekrut-
tering af medarbej-
dere til en konkret
virksomhed.

De 3 spotundersøgelser har alle været foranlediget af enkelt-situationer fra pressen eller den politiske debat.

Uacceptabelt resultat (fejlprocent på 15 eller derover)

I visitationstilsynet for 2007 havde 79 % af kommunerne et uacceptabelt resultat.

I rådighedstilsynet for 2008 havde 22 % af kommunerne et uacceptabelt resultat.

145. Arbejdsdirektoratet skal som nævnt basere sit rådighedstilsyn på stikprøver af personsager, tilsynsbesøg og spotundersøgelser. Undersøgelsen har vist, at Arbejdsdirektoratet ved samtlige tilsynsrunder primært har anvendt brug af stikprøver. Direktoratet har endvidere foretaget tilsynsbesøg, men har kun anvendt spotundersøgelser i 3 tilfælde.

Opfølgning på resultaterne af visitations- og rådighedstilsynet

146. For både visitations- og rådighedstilsynet er der 3 krav til Arbejdsdirektoratets opfølgning. Direktoratet skal for det første give en tilbagemelding til kommunen på den *enkelte personsag*, der er udvalgt til tilsyn. For det andet skal kommunen have en *samlet afrapportering* om resultaterne senest 3 måneder efter afslutningen på tilsynet. Viser tilsynet, at der er særlige forhold, fx en høj fejlprocent, kan direktoratet indlede en dialog med kommunen. Endelig skal direktoratet offentliggøre de samlede tilsynsresultater i en *benchmarkingrapport*.

Tilbagemeldinger på personsager

147. Undersøgelsen har vist, at det af direktoratets tilbagemeldinger på personsagerne i visitationstilsynet fremgår, om der er fejl i jobcentrets gennemførelse af jobsamtalerne med den ledige, og om samtalerne er gennemført rettidigt. Ved rådighedstilsynet fremgår det, om kommunens afgørelse har været rigtig. Derudover gives der også tilbagemeldinger på, om tilsynsresultatet fra den enkelte sag har refusionsmæssige konsekvenser.

Samlet afrapportering om tilsynet til den enkelte kommune

148. Det fremgår af den samlede afrapportering til kommunen, om direktoratet finder resultatet af tilsynet tilfredsstillende. Ved en fejlprocent på mellem 7 og 14 vurderer direktoratet resultatet som ikke tilfredsstillende, og ved en fejlprocent på 15 og derover vurderes resultatet som uacceptabelt. Derudover angives antallet af fejl i kommunens sager samt meddelelse om de samlede refusionsmæssige konsekvenser.

149. Undersøgelsen har vist, at nogle af kommunerne finder tidsperioderne for sagerne historiske, og nogle finder, at lange ventetider har gjort tilsynsresultaterne ubrugelige.

150. Arbejdsdirektoratet har ingen opgørelser over sagsbehandlingstiderne og dermed, om fristen på de 3 måneder til den enkelte kommune overholdes. Direktoratet har oplyst, at enkelte afrapporteringer tidligere har overskredet fristen, men at det i dag er hovedreglen, at det ikke sker.

151. Generelt forventer Arbejdsdirektoratet, at kommunerne i dialog med kommunens revisor følger op på direktoratets tilsynsresultater, herunder berigtiger refusion, hvis kommunen har fået refusion på et forkert grundlag. Arbejdsdirektoratet har ikke ført nogen særlig dialog med kommuner med en høj fejlprocent. I efteråret 2008 tilføjede Arbejdsdirektoratet dog til sin afrapportering over for kommuner med et uacceptabelt resultat, at kommunen inden 3 måneder skal redegøre for de initiativer, som kommunen vil sætte i værk for at rette op på sagsbehandlingen.

152. Arbejdsdirektoratet er i 2009 begyndt løbende at offentliggøre kommunernes samlede resultater i visitations- og rådighedstilsynet på direktoratets hjemmeside. Formålet er at give kommunerne mulighed for løbende at sammenligne resultaterne.

153. Beskæftigelsesministeriet har den 31. marts 2009 fremsat et lovforslag, der bl.a. indeholder forslag til en bestemmelse, der forpligter kommunalbestyrelsen til at behandle det samlede resultat af Arbejdsdirektoratets rådighedstilsyn på et møde. Formålet er at understrege kommunalbestyrelsens ansvar og sikre, at der følges op på resultaterne af rådighedstilsynet. Der er ikke fremsat et tilsvarende lovforslag om kommunalbestyrelsens opfølgning på visitationstilsynet. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at det især skyldes 2 forhold. For det første overvejer ministeriet, om visitationstilsynet skal ændres. For det andet er det ifølge ministeriet en principiel afvejning, i hvor høj grad staten kan og skal stille krav til sagsbehandlingen i kommunalbestyrelserne.

Offentliggørelse af benchmarkingrapporter

154. Arbejdsdirektoratet har offentliggjort benchmarkingrapporter ved afslutningen på de enkelte tilsynsperioder. I forbindelse med *visitationstilsynet* offentliggjorde direktoratet benchmarkingrapporter i 2006 og 2007. For så vidt angår *rådighedstilsynet* har direktoratet offentliggjort rapporter i 2005, 2007, 2008 og 2009. Direktoratet har dermed afgivet en benchmarkingrapport efter afslutningen af hver runde på begge tilsyn.

155. For samtlige tilsyn gælder det, at direktoratet samlet set har vurderet, at tilsynsresultaterne har været *ikke tilfredsstillende*. Det skyldes fx, at der i visitationstilsynet for 2007 var fejl i 33 % af sagerne, og at direktoratet fandt, at 79 % af kommunerne havde et utilfredsstillende resultat.

156. Visitationstilsynene i 2005 og 2007 medførte, at de involverede kommuner skulle tilbageføre refusion til staten for henholdsvis knap 1 og 3 mio. kr. Rådighedstilsynene havde i 2005/2006, 2007 og 2008 refusionsmæssige konsekvenser for henholdsvis ca. 650.000 kr., ca. 150.000 kr. og 329.000 kr.

157. Af boks 5 fremgår det, at kommunerne kan miste refusion for udgifterne til kontanthjælp som konsekvens af Arbejdsdirektoratets tilsyn. Kommunerne kan også miste refusion ved manglende rettidig aktivering, men denne situation har intet med resultaterne af Arbejdsdirektoratets tilsyn at gøre.

BOKS 5. TILSYNETS REFUSIONSMÆSSIGE KONSEKVENSER

Kommunerne kan miste statsrefusion som konsekvens af Arbejdsdirektoratets visitations- og rådighedstilsyn. Kommunen mister kun refusion i de sager, der er udtaget til tilsynet, og hvor der er fejl. Kommunerne kan have andre sager med fejl, men det har ingen refusionsmæssige konsekvenser.

Derimod mister kommunen refusion i alle sager, hvor en ledig ikke får tilbud om aktivering rettidigt. Kommunerne skal selv sikre, at de ikke får refusion. Dette er ikke en del af direktoratets tilsyn, og de 2 situationer, hvor kommunerne mister refusion, har intet med hinanden at gøre.

Vurdering

158. Undersøgelsen har vist, at Arbejdsdirektoratet under Beskæftigelsesministeriet fører 2 lovhjemlede tilsyn med kommunerne i overensstemmelse med reglerne. Et visitationstilsyn, der omfatter jobcentrenes jobsamtaler med hensyn til rettidighed, vurdering af den lediges beskæftigelsespotentiale og matchgruppeindplacering, samt et rådighedstilsyn med kommunernes afgørelser om arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtageres rådighed mv.

159. Arbejdsdirektoratets visitations- og rådighedstilsyn har vist, at der er mange fejl i kommunernes administration af begge områder, og generelt vurderer direktoratet, at resultaterne ikke er tilfredsstillende.

160. Arbejdsdirektoratet har i efteråret 2008 iværksat et særligt tiltag for at følge op over for kommuner med et uacceptabelt tilsynsresultat. Rigsrevisionen finder det vigtigt, at der er en løbende dialog mellem kommunerne og direktoratet om tilsynsresultaterne, ikke mindst omkring visitationstilsynet, hvor mange kommuner har et uacceptabelt resultat.

Tilsynsresultater

Visitationstilsynet:
2007: Fejl i 33 % af sagerne.

2005: Fejl i 48 % af sagerne.

Rådighedstilsynet:
2008: Fejl i 12,1 % af sagerne. 41 % af de undersøgte kommuner administrerede ikke rådighedsreglerne tilfredsstillende.

2007: Fejl i 7,2 % af sagerne. Derudover bemærkninger til kommunernes administration i 10 % af sagerne.

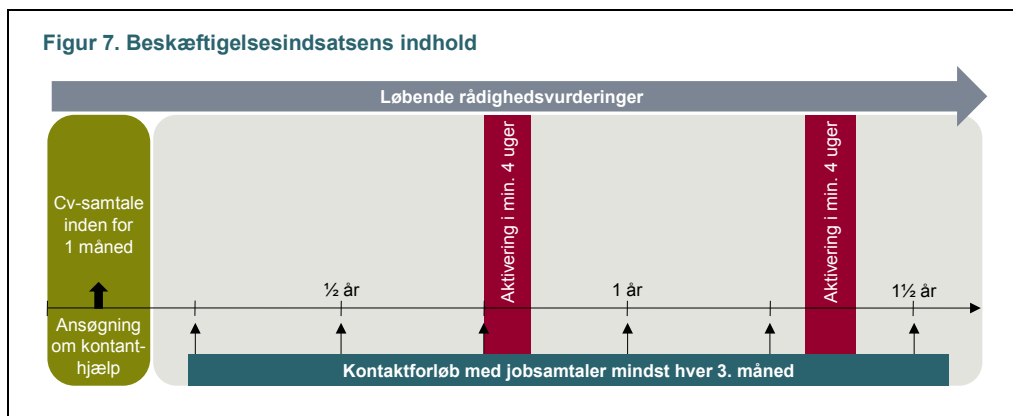
2005/2006: Fejl i 27 % / 13 % af sagerne (2 undersøgelser). Bemærkninger til kommunernes administration i henholdsvis 46 % og 23 % af sagerne.

B. Omfanget af Beskæftigelsesministeriets tilsyn med kommunerne

161. Rigsrevisionen har undersøgt, hvilke dele af beskæftigelsesindsatsen der er omfattet af Beskæftigelsesministeriets tilsyn.

Omfanget af de lovhjemlede tilsynsaktiviteter

162. Beskæftigelsesindsatsen indeholder som tidligere illustreret 3 overordnede faser og rådighedsvurderingerne, jf. figur 7.

163. Arbejdsdirektoratets lovhjemlede tilsynsaktiviteter retter sig kun mod dele af beskæftigelsesindsatsen. *Rådighedstilsynet* dækker kommunernes rådighedsvurderinger (den mørkegrå markering i figur 7). *Visitationstilsynet* omfatter alene jobsamtalerne i det individuelle kontaktforløb (den mørkegrønne markering).

164. *Visitationstilsynet* omfatter kun visse dele af indholdet i jobsamtalerne. Boks 6 viser det indhold i jobsamtalerne, som *ikke* indgår i visitationstilsynet.

BOKS 6. INDHOLD I JOBSAMTALERNE, DER IKKE ER OMFATTET AF VISITATIONSTILSYNET

- opfølgning på kontanthjælpsmodtagerens jobsøgning
- fastlæggelse af den videre jobsøgning
- drøftelse af muligheden og behovet for aktivering med den ledige
- opfølgning på, om arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere har fundet 2 ledige job, der er relevante at søge
- pålægning af arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere om at søge mindst 2 relevante job og påse, at personens cv er fyldestgørende.

165. I boks 6 er opregnet de forskellige sagsbehandlingsskridt, som ikke indgår i Arbejdsdirektoratets tilsyn med jobcentrenes jobsamtaler. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at direktoratet kun har hjemmel til at føre tilsyn med den specifikke del af jobsamtalerne i det individuelle kontaktforløb, der vedrører de værktøjer, som jobcentrene anvender som grundlag for deres vurdering af de lediges behov for aktivering og tilbud.

166. Arbejdsdirektoratets tilsynsaktiviteter omfatter dermed ikke følgende elementer i kommunernes beskæftigelsesindsats, jf. figur 7:

- de indledende sagsbehandlingsskridt (den lysegrønne markering)
- dele af det individuelle kontaktforløb (den mørkegrønne markering)
- tilbud om aktivering (den røde markering).

167. Konkret betyder det, at Arbejdsdirektoratet fx ikke fører tilsyn med, om jobcentrene rettidigt holder cv-samtaler, giver kontanthjælpsmodtagere tilbud om aktivering til tiden, og om jobcentrene følger op på de lediges jobsøgning under jobsamtalerne.

Øvrig opfølgning over for kommunerne

168. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ministeriet – ud over det særlige visitations- og rådgivningstilsyn med kommunerne – også fører et mere generelt tilsyn på området. Derudover kontrollerer kommunernes revisorer områder med statsrefusion, og statsforvaltningerne følger den generelle lovlighed af den kommunale forvaltning.

169. Beskæftigelsesministeriets mere generelle opfølgning er forankret i Arbejdsmarkedsstyrelsen med tilknyttede aktører og omfatter følgende aktiviteter:

Jobindsats.dk

170. Arbejdsmarkedsstyrelsen har oplyst, at jobindsats.dk er etableret med henblik på at sikre dokumentation og gennemsigtighed i kommunernes indsats og resultater. Som tidligere omtalt indeholder jobindsats.dk informationer om rettidigheden i kommunernes jobsamtaler og tilbud om aktivering. Desuden indeholder jobindsats.dk også oplysninger om andre centrale områder såsom udviklingen i antallet af den enkelte kommunes kontanthjælpsmodtagere og sygedagpengemodtagere, udviklingen i ledigheden samt anvendelsen af andre aktører.

Resultatrevision mv.

171. Arbejdsmarkedsstyrelsen har endvidere udviklet en såkaldt resultatrevision på baggrund af jobindsats.dk. Resultatrevisionen viser udviklingen i kommunernes indsats og resultater. Jobcentret skal indhente det lokale beskæftigelsesråds bemærkninger til resultatrevisionen. Kommunalbestyrelsen skal herefter årligt drøfte resultatrevisionen og offentliggøre den med sine bemærkninger. Resultatrevisionen dækker såvel den statslige som kommunale del af jobcentret, men det er alene den statslige del af resultatrevisionen, der skal sendes til Arbejdsmarkedsstyrelsen. Ifølge Beskæftigelsesministeriet sikres det dog gennem resultatrevisionen, at kommunerne, beskæftigelsesregionerne og ministeriet selv får indsigt i den kommunale indsats.

Beskæftigelsesregioner

172. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at beskæftigelsesregionerne løbende har møder med jobcentrene om udviklingen i deres indsats og resultater. Målingerne fra jobindsats.dk samt regionernes og kommunernes egne analyser bliver drøftet på disse møder. Møderne har bl.a. til formål at sikre, at jobcentrene løbende har fokus på at forbedre deres indsats. Arbejdsmarkedsstyrelsen får gennem beskæftigelsesregionerne et generelt kendskab til kommunernes indsats.

173. Beskæftigelsesregionerne følger op på jobcentrenes rettidighed i jobsamtalerne, ligesom Arbejdsdirektoratet gør det gennem visitationstilsynet. Det betyder, at Beskæftigelsesministeriet både via Arbejdsdirektoratet og beskæftigelsesregionerne på et enkelt område følger op på den samme del af kommunernes indsats. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at den politiske aftale om kommunaliseringen af jobcentrene betyder, at beskæftigelsesregionernes opfølgning skal intensiveres yderligere. Ifølge ministeriet skal der efter afslutningen på det igangværende visitationstilsyn (september 2009) ske overvejelser omkring fremtiden for direktoratets visitationstilsyn.

174. I modsætning til Arbejdsdirektoratets tilsyn har Arbejdsmarkedsstyrelsens samlede opfølgning dog ikke økonomiske konsekvenser for kommunerne. Det betyder, at selv om regionerne på baggrund af jobindsats.dk konstaterer, at jobcentrene enten ikke afholder jobsamtaler rettidigt eller ikke giver de ledige tilbud om aktivering til tiden, så mister kommunerne ikke refusion.

Resultatrevision

Resultatrevision udarbejdes hvert år af jobcentrene og viser udviklingen i den statslige og kommunale beskæftigelsesindsats over 2 år.

Resultatrevisionen udarbejdes i en skabelon udarbejdet af Arbejdsmarkedsstyrelsen og skal baseres på data fra jobindsats.dk.

Resultatrevisionen skal vise resultater og effekter af indsatsen set i forhold til sammenlignelige jobcentre.

Desuden skal resultatrevisionen indeholde en vurdering af, om der er indsatsområder, hvor der er behov for en mere effektiv beskæftigelsesindsats.

Beskæftigelsesregioner

Som led i kommunal- og beskæftigelsesreformen blev der pr. 1. januar 2007 oprettet 4 beskæftigelsesregioner under Arbejdsmarkedsstyrelsen.

Beskæftigelsesregionerne overvåger og tilvejebringer dokumentation for resultater og effekter af såvel den statslige som den kommunale beskæftigelsesindsats.

175. Som omtalt i kap. III indeholder jobindsats.dk ikke oplysninger om jobcentrenes cv-samtaler, og rettidigheden i bl.a. aktiveringsindsatsen er ikke korrigeret for fritagelse. Det indebærer, at der er nogle begrænsninger og en vis usikkerhed i at bruge jobindsats.dk til at følge op på kommunernes beskæftigelsesindsats.

Kommunernes revisorer

176. For de refusionsbelagte områder som kontanthjælpsområdet er der stillet nærmere krav til den revision, som foretages af kommunens egen revisor. Kommunens revisor skal følge op på, om kommunen hjemtager refusion på et korrekt grundlag. Det skal bl.a. ske ved, at revisor efterprøver kommunens forretningsgange, sagsbehandling og opfølgning samt anvendelsen af it-systemer på området. Endvidere skal revisor foretage juridisk-kritisk revision ved sagsgennemgang på udvalgte områder, hvor fokus er på overholdelse af lovgivning og regler. Konkret vil det sige, at hvis revisor finder anledning til det, kan revisor også påse, om kommunen overholder de krav, der er til beskæftigelsesindsatsen i lovgivningen.

177. Beskæftigelsesministeriet har oplyst, at ministeriet følger op på kommunernes revisionsberetninger, der omfatter områder med statsrefusion. Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedsstyrelsen gennemgår revisionsberetningerne i fællesskab og tager stilling til, om der er fejl og mangler, som kommunen og revisor skal følge op på.

Vurdering

178. Beskæftigelsesministeriet fører med visitations- og rådighedstilsynene et særligt tilsyn med en begrænset del af beskæftigelsesindsatsen. Resultaterne af ministeriets tilsyn kan have refusionsmæssige konsekvenser for den enkelte kommune.

179. Ud over visitations- og rådighedstilsynene følger Beskæftigelsesministeriet gennem beskæftigelsesregionerne mere generelt op på kommunernes indsats. Denne opfølgning er baseret på beskæftigelsesregionernes dialog med de enkelte kommuner om deres resultater på jobindsats.dk. Resultaterne har ikke refusionsmæssige konsekvenser for den enkelte kommune.

Rigsrevisionen, den 13. maj 2009

Henrik Otbo

/Inge Laustsen

Kommunens revisor

Revisionen af kommunens regnskaber foretages af en sagkyndig revisor, som kommunen selv antager.

Indholdet i revisionen er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1498 af 12. december 2007 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsafklæggelse og revision.